

Årsrapport 2023

Oslo biskop og
Oslo bispedømmeråd

04. mars 2024

Innhold

Innholdsfortegnelse

INNHOOLD	2
INNHALDSFORTEGNELSE.....	2
I LEDERNES BERETNING	3
II OSLO BISPEDØMME.....	4
III ÅRETS AKTIVITETER OG RESULTATER.....	5
1 KIRKEN ÅPNER ROM FOR TRO	6
1.1 For den enkelte: Forkynner evangeliet til mennesker gjennom hele livet.....	6
1.2 I samfunnet: Fremmer verdier som utfordrer og som bygger et godt samfunn for alle.....	12
1.3 Som organisasjon: Styrker gjennom sin organisasjon en levende og nærværende kirke.....	15
2. KIRKEN ER DER LIVET LEVES.....	18
2.1 For den enkelte: Styrke kirken som kulturarena og forvalter av kulturarv for alle generasjoner	18
2.2 I samfunnet: Bidrar til å virkeliggjøre bærekraftsmålene – lokalt, nasjonalt og globalt	23
2.3 Som organisasjon: Samhandler med organisasjonslivet, andre tros- og livssynssamfunn og offentlige og private aktører	25
3. KIRKEN ER MER FOR FLERE.....	28
3.1 For den enkelte: Gir tilhørighet og skaper gode møteplasser og fellesskap fysisk og digitalt	28
3.2 I samfunnet: Motvirker utenforskap og utforsker nye måter å være kirke på.....	33
3.3 Som organisasjon: Skaper en mangfoldig, rekrutterende og inkluderende arbeidsplass og frivillighetsarena.....	36
IV BISKOPENS VIRKSOMHET.....	40
V VURDERING AV FREMTIDSUTSIKTER	42
VI ÅRSREGNSKAP.....	44
Budsjettgruppe 1 driftsregnskapet.....	44
Budsjettgruppe 2 tilskudd.....	44

I Ledernes beretning

Årsrapporten viser en bredde og dybde i kirkens nærvær for hele befolkningen i Oslo, Asker og Bærum. Den omtaler kirkens kjerneaktiviteter, og viser oss at vi døpte, konfirmerte og gravla flere i Oslo bispedømme i 2023 enn i 2019, det siste normalåret før pandemien. Den tar oss inn i en gudstjenesteverden som viser at gjennomsnittlig 85 mennesker oppsøkte kirkene ved hver av de totalt 5347 gudstjenestene – hverdag og helligdag, morgen og kveld, uken gjennom.

Vi ser i rapporten en rekke positive tall, som bekrefter at kirken når ut til mange mennesker.

Samtidig ser vi etter mer enn tall. Årsrapporten er ikke underlagt de samme krav fra Kirkerådet som tidligere år, og legger mindre vekt på kvantitativ måloppnåelse.

Årsrapporten tar oss inn i bredden av tiltak, og forsøker å gi noen eksempler på kvaliteten ved tiltakene. Vi erfarer at kirken utgjør en vesentlig forskjell i mange menneskers liv, i ulike livssituasjoner og livsfaser, og om de er troende, tvilende eller undrende. Et eksempel som kombinerer søkelys på både kvantitet og kvalitet, er at vi flere steder gravlegger flere enn vi har medlemmer. Hver uke blir mer enn 70 døde gravlagt etter kirkelig ordning. Med dette følger blant annet et stort antall besøk hjemme hos sørgende, og tallene bekrefter både kirkens kompetanse i møte med døden og en grunnleggende samfunnskontrakt som folkekirke.

En årsrapport skal måles på vedtatte plandokumenter. I denne rapporten viser vi til de overordnede målene som finnes i den regionale strategien som Oslo bispedømmeråd vedtok høsten 2022, og som er gjeldende for dette tiåret. Vi viser også til den vedtatte årsplanen for 2023-2024. På denne måten redegjør rapporten for hvordan vi forholder oss til de vedtatte målene for vårt bispedømme.

Demokratiet er blitt en bærebjelke for Den norske kirke som organisasjon, noe vi har kjempet for og er takknemlig for. Parallelt med kommune- og fylkestingsvalgene i september ble det gjennomført valg til nye menighetsråd og nytt bispedømmeråd. Store ressurser ble brukt for å gjennomføre valgene, noe blant annet prostene redegjør for i sine årsrapporter. Det blir viktig å ta lærdom av erfaringene, og finne ut hvordan valget i 2027 kan gjennomføres på en mindre ressurskrevende måte, samtidig som den demokratiske legitimiteten opprettholdes. Vi vil takke ansatte og frivillige i menighetene for den enorme innsatsen som ble lagt for dagen.

2023 ble et år der krigen i Europa fortsatte, og konflikten i Midtøsten eskalerte til enda en fryktinngytende krig. Ufred og urett i verden påvirker oss som kirke i Norge. Den skaper polarisering og uro, og utfordrer oss som enkeltmennesker og kirke til å løfte frem evangeliets fortellinger.

Vi vil i alt vi gjør forsøke å forstå hvordan Jesus møtte mennesker. Slik vi leser ham, ser vi en avvisning av all undertrykkelse og en samtidig kompromissløs omsorg for den enkelte. Alt underlagt et nådig blikk. Visjonen «Mer himmel på jord» kan kjennes fremmed i en urolig tid, men er også en inspirasjon til å arbeide for et nærvær av det hellige i det hverdagslige og trygge fellesskap for alle.

Oslo, mars 2023

Gard Realf Sandaker-Nielsen
leder i Oslo bispedømmeråd

Kari Veiteberg
Oslo biskop

II Oslo bispedømme

Oslo bispedømme omfatter kommunene Oslo, Asker og Bærum. I bispedømmet finnes 59 sokn i sju prostier:

- **Asker (10 sokn):** Søndre Hurum, Nordre Hurum, Åros, Røyken, Slemmestad og Nærnes, Heggedal, Østenstad, Vardåsen, Holmen, Asker.
- **Bærum (10 sokn):** Fornebulandet, Høvik, Haslum, Jar, Tanum, Helgerud, Østerås, Eiksmarka, Bryn, Lommedalen.
- **Vestre Aker (10 sokn):** Grefsen, Nordberg, Maridalen, Røa, Sørkedalen, Voksen, Skøyen, Ris, Ullern, Bakkehaugen, Majorstua og Vestre Aker (BMV).
- **Søndre Aker (10 sokn):** Klemetsrud og Mortensrud, Holmlia, Hauketo/Prinsdal, Lambertseter, Manglerud, Oppsal, Bøler, Ljan, Nordstrand, Bekkelaget og Ormøy.
- **Groruddalen (5 sokn):** Østre Aker og Haugerud, Ellingsrud og Furuset, Grorud, Tonsen, Høybråten, Fossum og Stovner (HFS).
- **Nordre Aker (5 sokn):** Sagene og Iladalen, Torshov og Lilleborg, Hasle, Sinsen, Paulus og Sofienberg.
- **Oslo domprosti (9 sokn):** Kampen, Vålerenga, Gamlebyen og Grønland, Bygdøy, Frogner, Fagerborg, Uranienborg, St. Hanshaugen, Oslo domkirkes sokn.

Oslo biskop har tilsynsansvar også for Døvekirkenes menigheter i Oslo, Tromsø, Trondheim, Ålesund, Bergen, Stavanger, Kristiansand og Sandefjord, og for Den norske kirkes 37 feltprester i Forsvarets tros- og livssynskorps.

Asker prosti og Bærum prosti omfatter de samme geografiske områdene som dekkes av de kirkelige fellesrådene i Asker og Bærum, mens Kirkelig fellesråd i Oslo omfattes av de fem hovedstadsprostiene. Kirkelig fellesråd består av representanter fra de valgte menighetsrådene, og er også den administrative enheten i kommunene.

Ansvar for «å vekke og nære det kristelige liv» i menighetene, er plassert i det enkelte menighetsråd og i bispedømmerådet, jf. Kirkeordning for Den norske kirke §12 og §26.

I 2023 har bispedømmets ledelse bestått av biskop Kari Veiteberg, bispedømmerådsleder Gard Realf Sandaker-Nielsen og stiftsdirektør Ole Edvard Wold-Reitan. Stiftsdirektøren er daglig leder for bispedømmerådets virksomhet, og noen av biskopens oppgaver er delegert til stiftsdirektøren.

Fysisk holder bispedømmerådet og biskopen til i en felles administrasjon i Oslo bispegård i bydel Gamle Oslo. Oslo regnes som ett av kirkens fem opprinnelige bispedømmer, fra ca. 1070. Området var byens tyngdepunkt frem til 1600-tallet, og blant annet møtes fire pilegrimsleder i kirkeruinene ved bispegården: Borgleden og Tunsbergleden møter her startstedet for de to pilegrimsledene til Nidaros.

III Årets aktiviteter og resultater

Den regionale strategien for Oslo bispedømme, som ble vedtatt av bispedømmerådet høsten 2022, har som overskrift: «Mer himmel på jord». Som kirke skal vi være «levende, nær og tilgjengelig».

Vår regionale strategi bygger på den nasjonale strategien (KM 2021). Begge har form som en matrise, bestående av ni ruter. Det er tre vertikale kolonner med disse temaoverskriftene:

1. Kirken åpner rom for tro
2. Kirken er der livet leves
3. Kirken er mer for flere

Disse kolonnene møter tre rader, som peker på de områdene der kirken skal virke:

- Kirken for den enkelte
- Kirken i samfunnet
- Kirken som organisasjon

I matrisens ni ruter ligger konsentrerte strategiske mål om å være kirke i vår tid.

Kapittel III «Årets aktiviteter og resultater» følger malen fra den regionale strategien. De tre temaoverskriftene fra de vertikale kolonnene finner du igjen i dette kapitlet.

I tillegg til å utarbeide en regional strategi, har Oslo bispedømmeråd også vedtatt en årsplan for 2023-2024. I denne finner vi ulike tiltak som skal ha sin begrunnelse i strategimålene.

Denne årsrapporten har tre hovedkilder:

1. Prostirapportene for 2023. De åtte prostene beskriver her «det kristelige liv» i sine prostier.
2. Tallmateriale fra menighetene, delvis fra trosopplæringsverktøyet og delvis via soknenes kirkelige årsstatistikk som sendes til Statistisk sentralbyrå og viderefremmes av Kirkerådet.
3. Bispedømmeadministrasjonens løpende kontakt med kirkelige medarbeidere.

1 Kirken åpner rom for tro

1.1 For den enkelte: Forkynner evangeliet til mennesker gjennom hele livet

Gudstjenestene

I den regionale strategien sier vi at «søndagens gudstjeneste er vår kirkes tradisjonelle pulsslag», og at mennesker skal få oppleve at «egne livserfaringer speiles og rommes i møtet med kirken». Disse ordene reflekterer at vi ønsker en kirke som formidler tradisjoner og relevans samtidig.

De fleste gudstjenestene legges til røde dager. Totalt tilbød vi i bispedømmet 3715 gudstjenester på søndager og helligdager med mer enn 332 526 mennesker til stede. Vi er ikke tilbake på nivå med årene før pandemien, men registrerer en liten økning fra 2022.

Tabellen under viser deltakertallet i hver gudstjeneste i gjennomsnitt, og vi ser at hver gudstjeneste på søndag eller helligdag i 2023 samlet i gjennomsnitt 90 deltakere.

Antall gudstjenestedeltakere i gjennomsnitt søn- og helligdager								
	Asker prosti	Bærum prosti	Dom-prostiet	Søndre Aker	Grorud-dalen	Nordre Aker	Vestre Aker	Snitt
2023	88	90	108	87	52	73	107	90
2022	83	86	86	77	52	65	98	80
2021	50	49	72	50	39	43	55	53
2020	63	60	65	70	48	52	69	63
2019	133	110	116	102	76	86	135	110

Men ikke alle gudstjenester legges til søndager eller andre røde dager. Dersom vi ser samlet på gudstjenestene alle ukens dager, hverdag så vel som helg, får vi et deltakertall på hele 453 429 mennesker. Dette er også flere enn i 2022, men under det siste normalåret før pandemien.

Når vi deler totalantallet med 52 uker, ser vi at 8719 mennesker oppsøkte en gudstjeneste hver uke året gjennom i Oslo, Asker og Bærum. Hver av gudstjenestene hadde i gjennomsnitt 85 deltakere.

Gudstjenester alle ukens dager							
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Antall	5710	5596	5509	3977	4174	5497	5347
Endring siste år					+5%	+31%	-2,7%
Deltakere totalt	550,494	533,661	554,375	220,800	204,524	447,147	453,429
Endring siste år					-8%	+118%	+1,4%
Deltakere snitt	96	95	101	56	49	81	85
Endring siste år					-1%	+65%	+5%

Tabellene viser en solid oppslutning om gudstjenestene i bispedømmet. Så sier strategien også at vi skal arbeide for «en forkynnelse som oppleves nær og levende». Hva vet vi om det?

Prostene melder om mye samvittighetsfullt og godt arbeid med gudstjenestene. Flere steder er det god tradisjon for å drøfte åpent kommende søndags tekst i kollegiene. Prosten i Asker forteller i sin årsrapport at formidling har vært «et gjennomgående tema i alle prestemøter», men stiller også det

vanskelige spørsmålet om vi greier å formidle «til en befolkningsgruppe som stadig mer er ukjent med de bibelske fortellingene og referanserammene».

Prosten i Nordre Aker skriver at hennes erfaring er gjennomarbeidede og stedege liturgier, men hun undrer seg over om det er rett ressursbruk at hennes fem soknekirker normalt skal feire hver sin gudstjeneste hver søndag. «Hvorfor samler vi ikke 300-400 til gudstjeneste i to kirker hver søndag?», spør hun, og peker på at ressurser da kan frigjøres til diakonalt arbeid, samarbeid med andre i nærmiljøet, trosopplæring og åpnende kulturarbeid. Fra Hasle forteller hun at det er åpenhet for å tenke arrangementer som «Hasle synger» og juletreff inn i forordningen.

I strategien heter det at vi skal «videreføre arbeidet med forordning og fornyelse av gudstjenestene», og årsplanen konkretiserer det til å «vurdere tidspunkt for gudstjenester, fra søndag formiddag til kveldstid og hverdager». Flere proster melder om gode erfaringer med kveldsgudstjenester, og ofte er motivasjonen å henvende seg til unge voksne, konfirmanter eller foreldre til barn og unge som ikke tiltrekkes av formiddagsgudstjenesten. Flere steder regnes også kveldsmesser som en forordnet gudstjeneste. Prosten i Søndre Aker skriver i sin rapport at det er lokale ønsker om «å fornye, endre eller teste ut ulike praksiser». Forordning og gudstjenestefornyelse drøftes videre i 2024.

Døvekirken er en viktig arena for norsk tegnspråk, særlig for barn og unge, og har en særegen plass i døvesamfunnet. Døveprosten skriver i sin årsrapport at gudstjenestetallet har gått noe opp, men at oppslutningen ofte henger sammen med om det arrangeres et trosopplæringstiltak i tilknytningen til søndagens gudstjeneste. Mange medlemmer bor langt unna sin lokale døvekirke, og det er lettere å komme dersom det er lagt noe sosialt til gudstjenesten. Oslo døves menighet startet høsten 2022 med en gudstjeneste i måneden klokken 13, med middag etterpå, og erfaringen har vært økende oppslutning. Endring har også skapt et større engasjement blant frivillige.

I Oslo bispedømme tilbyr vi ikke faste engelskspråklige gudstjenester, men Hasle kirke huser gudstjenestene til den økumeniske Oslo International Church (OIC). I Trefoldighet blir engelsk brukt når det er internasjonale gjester, og engelsk blir noen ganger brukt i gudstjenester i stavkirken på Folkemuseet på Bygdøy. Sammen-gudstjenesten i Fossum kirke i Groruddalen har elementer av engelsk. Domprosten forteller at gudstjenestene i Grønland kirke blir stadig mer flerkulturelle, og nevner som eksempel at det «ble lest fra bibelen på tretten forskjellige språk».

Det er registrert 16 gudstjenester på samisk i bispedømmet, med totalt 1194 deltakere. Mer om samisk kirkeliv ligger under kapittel 1.3, side 15.

Kirkelige handlinger

I bispedømmets strategi heter det at vi vil «styrke arbeidet for å sikre nærvær og kvalitet i kirkelige handlinger». I denne bolken ser vi først på gravferder og vielser, og i neste bolk – om trosopplæringen – ser på blant annet vi dåp og konfirmasjon.

Tabellen viser at alle tallene peker opp sammenlignet med det siste normalåret før pandemien.

Kirkelige handlinger								
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	Endring 2019-2023
Døpte	3473	3419	3139	2661	3135	3360	3159	+0,6%
Konfirmerte	2825	2863	2818	2727	3181	2998	2943	+1,8%
Vielser	653	618	552	369	484	675	624	+7,5%
Gravferder	3807	3749	3450	3636	3802	4034	3766	+6,6%

Gravferder

Det ble i 2023 gjennomført 3766 kirkelige gravferder i Oslo bispedømme. Det utgjør et ukentlig gjennomsnitt på mer enn 70. Det er noe mindre enn i 2022, men sammenligner vi med 2019, som det siste normalåret før pandemien, er oppgangen på 6,6 prosent.

I gravferdene møter vi folkekirkens bredde og dybde. Prostene peker på at antallet kirkelige gravferder flere steder overstiger medlemsandelen, altså at vi som folkekirke yter denne tjenesten til flere enn våre medlemmer. Prosten i Nordre Aker kommenterer: «Det er vi glade for!».

I alle prosterapportene løftes det opp at det er høy bevissthet om å være nærværende i menneskers sorg, og bidra til god livstolkning og støttende ritualer. Alle prostene forteller at kvaliteten i alle deler av gravferdstjenesten tematiseres hyppig og grundig. Flere driver med eller vurderer å igangsette kollegaveiledning. Noen steder drøftes om kirken bør være mer fleksible på dag og tid for gravferdene. Prosten i Bærum ønsker ikke at kirken skal være en pådriver for nye tidspunkter. Hun skriver «at vi som samfunn skal gi døden et nødvendig rom ved å ta oss tid til å ta farvel med hverandre midt i en travel hverdag, og ikke dytte døden ut til 'et tidspunkt som passer bedre'».

Prosten i Vestre Aker mener å se en tendens til at prester ønskes til stede ved flere urnenedsettelsener, og påpeker at «dette er en meget verdifull tjeneste i en viktig fase av sorgen for mange».

Noen gravferder er mindre påaktet. Prosten i Nordre Aker forteller om «forholdsvis mange kommunale gravferder med null eller svært få (inntil 10) til stede». Som en del av dette samfunnsoppdraget peker hun på «det alvorlige enhver kommunal begravelse møtes med». Prestene bruker tid på å finne noe å si om den døde dersom det ikke finnes nær familie. Selv om det bare er prest og byrå til stede skal «ingen begravnes uten verdighet».

Døveprosten melder om flere gravferder i 2023. Antallet er fortsatt lavt, sammenliknet med resten av kirken, men hun skriver om «høy deltakelse når det forrettes gravferd». Ikke alltid blir gravferden gjennomført fysisk i døvekirken, men døveprestene bidrar gjerne i gravferder i andre hørende sokn sammen med lokal prest, og da ofte som formidler av liturgi og ikke forrettende prest. Mange døve ønsker prest fra Døvekirken heller enn tolk i gravfreden, skriver hun, fordi deres egne prester kan formidle liturgien på tegnspråk, og har kjennskap til døvekirkens måter å gjennomføre seremonien.

Vielser

Antallet kirkelige vielser var noe høyere i 2023 enn i de to siste normalårene 2018 og 2019, men noe lavere enn 2022. Mens gravferdene er en arena der vi møter folkekirken i sorg, viser de stabile tallene for vielsene at vi fortsetter å møte folkekirken også når kjærligheten skal feires.

Trosopplæringen

Døvekirken undervisningsmaterieell «Kirketegn for alle» ble nominert til den gjeve Trosopplæringsprisen 2023. Det finnes lite undervisningsmaterieell på norsk tegnspråk, og døveprosten skriver i sin årsrapport at Døvekirken også driver med materielle utvikling. «Kirketegn for alle» passer for de som vil bruke norsk tegnspråk i møte med barn og unge som et supplement i opplæringen. Den finnes som app, og på Instagram kommer et nytt tegn hver dag. Det finnes også en plakat av håndalfabetet med QR-koder som viser filmklipp av tegnene, samt en brosjyre med håndalfabetet. «Vi var stolte av at 'Kirketegn' ble nominert til Trosopplæringsprisen», skriver hun.

I neste bolk ser vi videre på dåp, konfirmasjon og de breddetiltakene som årlig blir innrapportert i Planverktøy for trosopplæring.

Dåp

Menighetene rapporterer til Statistisk sentralbyrå hvor mange som blir døpt, altså antall «dåpshandlinger» i soknet. I 2023 var det 2731 slike i Oslo bispedømme.

Samtidig ser vi av medlemsregisteret at 3154 personer med bosted i bispedømmet ble døpt. Tabellen viser altså 400 flere døpte enn det er dåpshandlinger. Dette avviket kan i hovedsak skyldes at det er tilflyttere til Oslo-området som reiser til sine hjemsteder utenfor bispedømmet for å døpe sine barn der de selv vokste opp.

Antall døpte				
	Døpte	Dåpshandlinger	Døpte i eget bostedssokn	Døpt i annet bostedssokn
2023	3154	2731	1585	1146
2022	3360	2982	1810	1172
2021	3135	2769	1755	1014
2020	2661	2317	1395	922

Vestre Aker var det prostiet i landet med flest dåpshandlinger (628). Bærum var nr. 7 med 502. Store prostier og mange dåpshandlinger fører også mange mennesker til gudstjenestene som dåpsfølge. Bare i Bærum og Vestre Aker kom det rundt 50 000 til dåpsgudstjenestene i 2023. I hele bispedømmet var det 138 404 dåpsgudstjenestedeltakere.

Antallet dåpshandlinger sier ikke noe om alderen på de døpte. I 2023 ble det døpt 355 mennesker i alderen 2-100 år, som utgjør 11 prosent av de døpte. Av disse finner vi 81 toåringer og treåringer, som er 27 flere enn i 2022, og en årsak til denne økningen kan være at familier utsatte dåpen mens det var pandemi. Flere eldre synes å bli døpt. 59 barn i alderen 3-13 år ble døpt i 2023 (30 i 2022), og i konfirmantaldere ble 164 14- og 15-åringer døpt i 2021 (133 i 2022).

I årsplanen for 2023-2024 heter det også at vi vil «tilby sykurs for å lage dåpskjoler og dåpsskjorter av gjenbrukstekstiler». Sykvelder i Oslo bispegård samlet 13 ansatte og frivillige, og der ble det utviklet mønstre for å kunne sy enkle og fine dåpskjoler i flere størrelser, også for eldre barn. Deltakerne ble oppfordret til å gjennomføre slike kvelder lokalt med den hensikt at flere menigheter kan ha dåpskjoler til utlån og bidra til så lav terskel for dåp som mulig.

Antall fødte i Oslo bispedømme var i 2023 10 556. Det betyr at 29,8 prosent av de som bor i bispedømmet ble døpt, mot 28,7 prosent i 2022.

Dåpssamtalen

Før hver dåp skal det gjennomføres dåpssamtaler i soknet der folk bor. Samtalen skal skje i hemsoknet, selv om dåpen skal gjennomføres i en annen kirke. På denne måten får alle som skal feire dåp, møte en person i sin lokale kirke og bli litt kjent med menigheten. Ansatte i lokalmenigheten kan senere følge opp familiene, og invitere til trosopplæring og andre aktiviteter.

I 2021 ble det utviklet en ressurs i bispedømmet om dåpssamtalen. Biskopen utfordret stabene til å drøfte hvordan samtaler ble utført for å skape økt bevissthet og bred involvering, men pandemien sørget for å stoppe dette tiltaket mange steder. I årsplanen heter det at vi vil sikre at «samtaler om dåpssamtalen gjennomføres i soknene», noe prostene i 2023 skulle følge opp lokalt.

Drop-in-dåp

Kirkerådet gjennomførte før pinse en kampanje for å fremme drop-in-dåp. I årsplanen heter det at vi skal «bruke bevisst drop-in-dåp-kampanjer i sokn og prostier». I alt åpnet 14 sokn sine kirker for drop-in-dåp. Oppmøte var varierende, men i for eksempel Sagene kirke ble 10 mennesker døpt i mai og tre i september. Bispedømmekontoret utarbeidet en oversikt over menighetene og en felles plakat til bruk i sosiale medier.

Det er noe raust og åpnende ved å tilby drop-in-dåp, men tiltaket reiser også noen spørsmål. Hva vil vi med det? Fører det til positiv oppmerksomhet som kirke? Går dåpstallene opp? Både i soknene og i prostirapporter spørres det om ressursene kan forsvares av det vi oppnår. Prosten i Groruddalen peker på en annen måte å bruke soknets ressurser, når han i årsrapporten forteller at Østre Aker og Haugerud menighet har tilbudt økt fleksibilitet ved å åpne for å flytte etablerte dåpsgudstjenester fra søndager til lørdager.

Konfirmasjon

Tallene for 2023 viser at antall konfirmanter i Oslo bispedømme holdt seg omtrent på det samme nivået som året før, til tross for en svak nedgang de siste årene nasjonalt. Ikke minst ser vi at antallet i 2023 er høyere enn i de siste normalårene før pandemien.

Bærum prosti har den tydeligste økningen, både i antall konfirmanter og prosentoppslutning av døpte. Vestre Aker prosti har stabilt høye tall, og antallet påmeldte konfirmanter for 2024 kan tyde på at økningen fortsetter.

Antall konfirmanter								
	Asker prosti	Bærum prosti	Dom-prostiet	Søndre Aker	Groruddalen	Nordre Aker	Vestre Aker	Totalt
2023	491	759	185	504	170	60	774	2943
2022	528	718	174	563	172	65	778	2998
2021	560	737	175	572	189	58	890	3181
2020	528	692	145	538	202	53	724	2882
2019	434	743	134	522	223	36	726	2818
2018	427	758	153	543	214	60	708	2863

Det ble gjennomført 227 konfirmasjonsgudstjenester med til sammen 61 872 deltakere. Det gir et gjennomsnitt på 270 deltakere på hver konfirmasjonsgudstjeneste. Det kan være til ettertanke at vi også med konfirmanter møter mange i folkekirken som trolig ellers ikke er innom i løpet av året. Hvordan fremstår vi på en slik festdag, som for noen er preget av for eksempel familiesplittelse? Kjenner folk at deres livserfaringer «speiles og rommes», slik strategien utfordrer oss?

I årsplanen heter det at vi vil «iverksette rekrutteringskampanje for konfirmasjon». Dette ble i 2023 utviklet nye filmer til bruk i sosiale medier der søkelyset er hva konfirmasjon kan bety for den enkelte ungdommen. Filmene var sponsede visninger på Facebook i mai, med foreldre og foresatte som hovedmålgruppe. På høsten hadde vi en ny sponset kampanje, men da på Snapchat med 14-åringer som hovedmålgruppe, og med budskap om at «det ikke er for sent å melde seg på». Annonsene oppnådde mer enn ønsket effekt og regnes som en suksess.

Det blir et viktig arbeidsområde også fremover å markedsføre godt og kommunisere klokt om konfirmasjonstilbudet i kirken. Det jobbes med gode samhandlingsmøter i prostiene. I Asker prosti har det vært arrangert fagsamlinger for konfirmantansvarlig, med deltakelse fra fellesråd, prost og rådgivere i bispedømmet. I Groruddalen startet samtaler om samarbeid mellom soknene, og det jobbes for å få til felles leir i 2025. I Nordre Aker har de gode erfaringer med å ha felles konfirmantarbeid i prostiet. Noen proster skriver at de ønsker å se mer på innholdet i konfirmasjonstiden, noe bispedømmekontoret arbeider med og støtter opp om.

Andre trosopplæringstiltak

Hvert år siden 2011 har Den norske kirke målt oppslutningen på syv utvalgte aldersgrupper: Dåpssamtale, 4-årsbok, 6-årssamling, Tårnagent (8 år), Lys Våken (11 år), konfirmasjon (15 år) og ett tiltak etter konfirmasjon (16-18 år). Kirkerådet ber ikke lenger om innrapportering av disse tallene.

Siden 2018 har alle menigheter hatt en godkjent plan for trosopplæringen. Planen inneholder aktiviteter som sikter på å nå bredden av målgruppen 0-18 år, samt kontinuerlige aktiviteter. Planen skal revideres en gang i løpet av menighetsrådsperioden. I 2022 og 2023 reviderte alle menighetene sin plan, eller påbegynte et slikt arbeid, for å skape lokalt eierskap og forankring blant stab og frivillige. Disse tekstene vil være gode å ha med inn i arbeidet med Kirka Vår når menighetene skal jobbe videre med strategisk utvikling (se også s. 16).

I 2023 samlet breddetiltakene om lag 7000 deltakere: I tillegg til også 3000 døpte og 3000 konfirmanter, ble det gjennomført om lag 600 tiltak. Vi ser med det at menighetene gjennom trosopplæringsreformen når mange mennesker de ellers ikke ville nådd. I tillegg kommer om lag 2000 deltakere på babysang ukentlig. Interessen for Babysang er stor mange steder. Et eksempel fra 2023 var da Sagene menighet inviterte til julekonsert for babyer og småbarn, som førte til hele 390 deltakere og et hav av barnevogner ute på Sagene torg.

Bokutdeling for 4-åringer ble gjennomført i alle menigheter, og oppslutningen lå stabilt på om lag 20 prosent av de døpte. Oslo bispedømme ligger under landsgjennomsnittet, men enkeltsockn har rapportert om solid deltakelse, som Bekkelaget (32 prosent) og Kampen (51 prosent). Tiltaket for 6-åringer ble gjennomført i 83 prosent av menighetene i 2023.

Tårnagenthelg for åtteåringer lå i planen til 92 prosent av menighetene, og tiltaket ble gjennomført i 80 prosent av dem. Flere steder inviteres også niåringene. Tiltaket oppleves som viktig, og ansatte melder at de «gleder seg» til å planlegge og gjennomføre sammen med kolleger og frivillige. Det er et stort mangfold blant aktivitetene i Tårnagent. Barna inviteres til hinderløype og symboljakt i kirkerommet, eller politibesøk og agentoppdrag, i tillegg til at de lærer om tro på en involverende måte. Effekten er økt eierskap og bedre kjennskap til kirken der de bor.

Lys Våken er et populært og stabilt tiltak. Oppslutningen i 2023 var på 12 prosent av alle døpte, som var noe mer enn året før. Noen steder når bredt ut, som Vardåsen med 28 prosent og Uranienborg med hele 53 prosent. Uranienborg forteller at den høye oppslutningen nok skyldtes godt arbeid med Tweensgruppa i menigheten, og at mer enn halvparten enten var udøpte eller bosatt utenfor soknet. Eksempelet viser at breddetiltakene faktisk kan være «brede» og dessuten bidra til å bygge bro til de mer kontinuerlige aktivitetene.

Å møtes «etter konfirmasjon», handler om reunion etter konfirmasjonstiden og lederkurs. Disse tiltakene når i hovedsak til 16-åringer. I 2023 gjennomførte 45 menigheter lederkurs for målgruppen. Pandemien rammet lederrekrutteringen hardt, fordi leirer ble avlyst og alt foregikk digitalt, men i kontakten med trosopplæringsansatte kommer det frem at det var en økt oppslutning på kursene som startet høsten 2023. Disse avsluttes på våren, så det er først til neste årsmelding vi kan si noe om omfanget av dette. Noen menigheter har to eller flere tiltak for målgruppen 16-18 år, som for eksempel «På sporet av noe ekte» i Tanum. Tiltaket når få ungdommer, men det kan bety mye å gi disse ungdommene en dybdelæring. De kan bli ressurser for yngre ungdom, fortsette i unge voksne arbeid og virke rekrutterende til kirkelige stillinger på lang sikt. Et annet eksempel er «Pinsenatt i Domkirken for Oslo domprosti» som nå samler unge over 16 år fra hele bispedømmet.

1.2 I samfunnet: Fremmer verdier som utfordrer og som bygger et godt samfunn for alle

Bispevisitaser

I Oslo bispedømme gjennomførte biskopen fire visitaser i 2023:

- I mars i de tre soknene Holmen, Asker og Vardåsen, Asker prosti
- I mai i de to soknene Helgerud og Tanum, Bærum prosti
- I oktober i de to soknene Oppsal og Manglerud, Søndre Aker prosti
- I november i soknet Tonsen, Groruddalen prosti

En god visitas krever god planlegging, og berører en rekke målsettinger som fremheves i strategi og årsplan. Formålet er «å støtte, inspirere og veilede menigheter og ansatte, og gjøre kirkens nærvær synlig i lokalsamfunnet» (Visitasreglementet, paragraf 1). Menighetene utarbeider i forkant en rapport om stedets historie, soknets demografi og menighetens aktiviteter. De snekrer sammen et godt program, kirkevergen leverer en rapport om kirkens bygninger og biskopen møter de lokalt tilsatte til en samtale. Når visitasen finner sted, er det tett program tre hele dager til ende, før festgudstjeneste søndagen med biskopens visitasforedrag. Den samlede ressursbruken er stor.

I bispedømmerådets årsplan heter det at vi skal fornye tenkningen om visitasene, med særlig henblikk på å kunne «besøke soknene hvert åttende år» (Visitasreglementet, paragraf 2). Da biskopen besøkte Holmen, var det gått 15 år siden forrige visitas. I Oppsal var det gått 16 år, i Tanum 17 år og i Tonsen 20 år. Årene var gått, og tidsavstanden var blitt for stor. For å starte en «innhenting», visiteres nå flere sokn samtidig, der lokale forhold gjør dette mulig. Dermed oppstår også et behov for å drøfte hva som skal prioriteres, og også hva en visitas egentlig skal være i vår tid.

Prosten i Asker skriver at det var gode tilbakemeldinger på å ha en «områdevisitas». Han sier at visitasen bidro til å få synliggjort «det som fungerer og ikke fungerer i skole-kirke-samarbeidet». For eksempel bidro en panelsamtale med biskop og ordfører – planlagt og gjennomført av en 3. klasse ved Asker videregående skole – til «å synliggjøre kirken på en veldig fin måte overfor en yngre målgruppe». Prosten i Søndre Aker skriver at visitasen i Oppsal og Manglerud førte til «gode kontakter med bydel, skoler og aktører i nærmiljøet», mens prosten i Bærum skriver at visitasen styrket kirkens kontaktflater inn mot kommunen og skoleledere. Hun peker også på et godt møte «med våre muslimske søsken i Bærum».

Prosten i Groruddalen forteller at «visitasen bidro til å løfte opp kirkens plass i lokalsamfunnet på en god måte, men løfter også opp et ransakende spørsmål om «visitasen i sin nåværende form er et velegnet virkemiddel i vår tid». Kirkens posisjon i samfunnet er en annen enn for bare noen år siden,

og han etterlyser en intern debatt om blant annet «tydeligere definerte mål for visitasen, kortere tidsbruk, hyppigere frekvens og smalere, men dypere ambisjoner».

Kirkelig dialogsenter Oslo

Kirkelig dialogsenter Oslo (KDO) er et kompetansesenter for dialog og religionsmøte i kirke og samfunn. Senterets skal bidra til et livssynsåpent samfunn som bygger på likeverd og gjensidig respekt ved å fremme dialog og samhandling mellom tros- og livssynssamfunn, og styrke menighetenes på dialogkompetanse. KDO har et nasjonalt koordineringsansvar for alle kirkelige dialogsentre og Dialogforum Østfold.

Siden 2020 har KDO hatt en samarbeidsavtale med den lutherske kirken i Bratislava som norsk partner i deres prosjekt «LYCEUM – Free Society Lab», Laboratorium for dialog og forståelse i Bratislava. Prosjektet har handlet om å pusse opp et gammelt bygg tilknyttet Evangelical Church of the Augsburg Confession in Slovakia (ECAV), som er en minoritetskirke, og å opprette et kultur- og samfunnsenter med søkelys på dialog i dette bygget.

Staben i Oslo bispegård var med KDO til Bratislava høsten 2023, der det fremkom hvordan Slovakia er et demokrati under press, ofte med trange kår for minoriteter som rom, muslimer, jøder og LHBTQ+. Senere samme høst, arrangerte KDO sammen med rådgiverne i Oslo bispedømmeråd en studietur til Praha og Bratislava for menighetenes undervisningsansatte. Tema var formidling av jødedom i kristen tradisjon og teologi, bevisstgjøring av stereotypiske bilder og vår antisemittiske arv. En oppsummerte slik: «Jeg trodde at jeg var ganske språklig bevisst, men jeg tar med en ny innstilling til å snakke på en måte som ikke er med på å skape avstand. At det handler om små nyanser som faktisk er viktig».

Ressursmateriellet «Sier Vi», om antisemittisme, muslimfiendtlighet og rasisme mot rom, er blitt utviklet til en skoleversjon. I 2023 har det ligget tilgjengelig på nettsiden www.subjectaid.no til gratis bruk for alle landets skoler, enten for bestilling eller gratis nedlastning. Heftet fremsnakes overfor skoleledere og lærere under biskopens visitaser. Nordiske dialogkonferanse ble holdt i mars i Trondheim med 57 deltakere fra de nordiske folkekirkene. Tema var «Det livssynsåpne samfunn – dialog og polarisering», med positive tilbakemeldinger.

Dialogpilotene (DP) hadde oppstart av sitt syvende kull høsten 2023. Hittil er 84 studenter uteksaminert med 20 studiepoeng fra Universitetet i Oslo. Flere av disse er blitt omvisere på Utøya. KDO deler kontor med Dialogpilotene, og samarbeider blant annet om et studietilbud for studenter fra St. Thomas Universitet i Minnesota i januar 2025.

Dialogfora

Bispedømmet bidrar med betydelige ressurser til ulike former for dialogisk virksomhet. For Oslos del, bærer aktiviteten preg av hovedstadens demografiske forskjeller og levekårsforskjeller mellom øst og vest. Prosten i Groruddalen skriver at «mangfoldsarbeid står i fokus for omtrent alt vi driver med», mens prosten i Søndre Aker forteller om menighetsdeltakelse i Forum for dialog i Søndre Nordstrand bydel. Også i Nordre Aker prosti og i Domprostiet er menigheter særlig engasjert i dialogarbeid. Prosten i Nordre Aker skriver at ansatte er åpne for samtaler med mennesker av annen tro, og at «det samarbeides etter behov på kryss og tvers av skillelinjer i tro og livssyn».

Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn (STL) har lokale dialoggrupper i både Oslo, Asker og Bærum. Prosten i Asker er styreleder i STL Asker, og i Bærum tros- og livssynsforum sitter en av sokneprestene som styreleder. I STL Oslo har kirkefagsjefen i bispedømmet sittet som styreleder siden dannelsen i 2021, mens dialogpresten i Østre Aker og Haugerud menighet også sitter i rådet.

Prosten i Asker peker i sin årsrapport på en hendelse i oktober, da SIAN (Stopp islamiseringen av Norge) varslet en demonstrasjon i Asker sentrum. Ordføreren kontaktet da prosten som styreleder i STL Asker for å søke råd. Sammen utarbeidet kommuneledelsen, politiet, moskeene og STL en strategi for å minimere de negative konsekvensene. Ordfører og prost ble invitert til Quba-moskeen, der prosten holdt en appell før fredagsbønnen. Mediene dekket ikke lørdagens demonstrasjon, og kun politiet var til stede. Prosten skriver at «krenkelsen ble omgjort til en seier for de krenkede, og det hele styrket samholdet mellom de ulike tros- og livssynssamfunnene i Asker, og med kommunen».

Eskaleringen av Midtøsten-konflikten preget medlemskontakten i STL Oslo høsten 2023. De politiske skillelinjene mellom tros- og livssynssamfunnene skulle kanaliseres til STL nasjonalt, men Hamas-angrepet på Israel og Israels krigføring i Gaza, ble også i STL Oslo gjenstand for ulik forståelse hos representanter for synagogen, moskeene og kirkene. Desto viktigere ble det å fastholde i rådsmøter og andre treffsteder, at det var ønskelig å kunne møtes nettopp som uenige. Selv om det ble fremhevet at krigen ikke skulle leses religiøst, ble dialogklimaet satt på prøve.

Byutviklingsområder

Det er store byutviklings- og utbyggingsområder i bispedømmet, som Hovinbyen ved inngangen til Groruddalen, Fjordbyen i Oslo, Holmen i Asker og Fornebu i Bærum. I den regionale strategien forplikter vi oss til å ha «spesiell oppmerksomhet» på disse områdene, fordi de endrer nærmiljøets sammensetning og utfordrer menighetene til å tenke nytt.

Med 30 000 nye boliger og enda flere nye arbeidsplasser, har kirken satt inn prest og diakonressurser i det religionsdialogiske arbeidet knyttet til «Hus for tro og livssyn» i Hovinbyen og diakonale og sosiale møteplasser. Arbeidet har ikke ført til noe livsinsåpent hus i fysisk forstand, og arrangementene legges til ulike steder. Som kirke medvirker vi aktivt sammen med Pådriv, STL Oslo, Muslimsk Dialognettverk, folk fra tre moskeer og Human-Etisk Forbund.

Prosten i Groruddalen, som sitter i styringsgruppen, påpeker i sin årsrapport at mange mennesker har flyttet inn området rundt Ulven, og at disse utfordrer Østre Aker og Haugerud menighet til å styrke sitt nærvær i Østre Aker kirke og menighetshus. Kirken som er delvis tatt ut av bruk, har gudstjeneste og musikalsk kveldsmeditasjon en gang i måneden, samt babysang ukentlig. Kirken brukes også til vielser og begravelser. Det er kommet forespørsler fra andre kirkesamfunn om ønske av utleie. Prosten mener tiden er moden for å lage en offensiv plan for videre bruk av kirkebygget.

Prosten i Nordre Aker skriver at vi som kirke må «være en aktør som samarbeider med andre for godt miljø og naboskap». Vi må bidra til gode møtestedet og «gi barn og ungdom et rus- og prestasjonsfritt sted med rom for å lete etter identitet, møte kristen kulturarv og delta i samtaler om verdier».

Fremtiden bor hos oss

Fremtiden bor hos oss (FBHO) er blitt et viktig verktøy for å møte mangfoldet som kirke, og skape refleksjon og ny kunnskap. FBHO Norge kom i gang som et pilotprosjekt i 2019 på biskopens initiativ, og ble formelt etablert under pandemien i 2020. Nettverket teller nå 15 menigheter i hovedsak fra Oslo bispedømme, etter at tre nye meldte seg inn i 2023.

I 2023 ble det avholdt to nettverkssamlinger. En samling i oktober i Holmlia menighet i Oslo, var knyttet til et «Tehus-arrangement». Det er en samling der man synger og resiterer tekster fra sin opprinnelseskultur – og drikker te. Kantoren i Grorud menighet presenterte «Sangene bor hos oss» – der mennesker med røtter i ulike kulturer finne sammen for å dele sin musikk, enten det er folkemusikk, religiøse sanger eller popsanger. Samlingen konkluderte med at det å finne rom i kirken der ulik musikk kan møtes er en liturgisk, teologisk, diakonal og musikalsk mulighet i tiden fremover.

Søsternetverket FBHO Sverige har eksistert i over 20 år, og det har vokst frem et inspirerende samarbeid på tvers av landegrensene. Fire styremedlemmer i FBHO Oslo var med på en «herdsamling» for svenske FBHO i november. Det er etablert en svensk-norsk arbeidsgruppe som planlegger en felles medarbeidersamling i Oslo våren 2024.

Flexid

Det heter i bispedømmet strategi at vi vil «verdsette og utvikle forståelsen av den krysskulturelle virkeligheten». Ett fremvoksende tiltak har vært å utvikle kontakten med den ideelle stiftelsen Flexid, som arbeider for å øke forståelse og kompetanse om krysskulturelle liv – både for mennesker som vokser opp med slik bakgrunn og for monokulturelle. Flexid bidrar med kunnskap, språk og en metode som gir mennesker større kunnskap, forståelse og tro på egen bakgrunn og identitet.

15 kirkelig ansatte har nå kurslederkurset, etter to tok kurset i 2023. De ansatte gir tilbakemelding om at verktøyet og metodene er i bruk i møte med både ungdom og krysskulturelle foreldre, i møte med konfirmanter, i trosopplæringstiltak og i kirkelige handlinger. Tilbakemeldinger fra ansatte som har fått kurslederkurset er entydig positive, fordi det bidrar til økt bevissthet i møte med det flerkulturelle samfunnet. Det tar tid og ressurser å utdanne kursledere, og det ble i 2023 lagt vekt på kortere fagsamlinger i staber og prostier, for å gi flere ansatte og frivillige økt kompetanse. Prostiene Nordre Aker, Søndre Aker og Asker har hatt samlinger som har vært godt mottatt.

På tampen av året møttes stiftelsen Flexid, Kirkelig Dialogsenter og Oslo bispedømme for å dele kunnskap om hverandres metodikk og materiale.

Oslo bispedømme, stiftelsen Flexid og Kirkerådet har utviklet et to dagers pilotkurs for å gi en større andel av kirkelige ansatte mulighet for å tilegne seg metoder og språk for å forstå kulturelt mangfold bedre. Det legges opp til to pilotkurs i 2024. De skal skape kompetanseheving i stabene i møte med en flerkulturell kontekst, og bidra til å nå målene knyttet til «åtte kjennetegn i møte med et flerkulturelt samfunn», LIM-arbeid og arbeid mot rasisme og polarisering.

1.3 Som organisasjon: Styrker gjennom sin organisasjon en levende og nærværende kirke

Samisk kirkeliv

I den regionale strategien heter det at vi skal «styrke samisk kirkeliv i Oslo bispedømme». Et langsiktig arbeid for å få på plass en ny stillingsressurs, ble realisert i 2023, da Oslo bispedømmeråd kunne ansette Caroline Hauglid-Formo som prest med ansvar for samisk kirkeliv. Hun tiltrådte i september, fikk kontor plass i Trefoldighetskirken, og overtok ansvaret for Ressursutvalget for samisk kirkeliv i Oslo. Sannhetskommisjonen la i juni frem sin rapport om fornorskingspolitikk og urett overfor samer, kvener og norskfinner, og den nyansatte presten medvirket i høst på en fagdag i Borg bispedømme. Hun har lagt opp til å løfte opp kommisjonens funn på en rundtur også i våre prostier.

Fosen-aksjonen i februar fikk bred nasjonal oppmerksomhet, da 13 unge ble båret ut av politiet etter å ha aksjonert ved Olje- og energidepartementet (OED) i nesten fire døgn. Aksjonen startet 500 dager etter at Høyesterett hadde slått fast at byggingen av 150 vindturbiner på Fosen strider med urfolksrettigheter. Trefoldighetskirken åpnet dørene for aksjonistene, slik at demonstrantene fikk et sted å samles, varme seg, hvile, lade mobiler og møte medier og politikere. Under en ny Fosen-aksjon i oktober, åpnet Trefoldighetskirken på nytt dørene for aksjonistene. Det ble avholdt konserter i samarbeid med Riddu Riddu, med samiske artister som Mari Boine, Kajsa Balto og Elina Ijäs. Flere fra staben var ute blant aksjonistene hver dag, og også biskopen besøkte dem i lavvo utenfor Slottet.

I alle prostiene fantes kirkelige markeringer av Samenes nasjonaldag 6. februar. I Asker prosti ble samisk språk brukt i Vardåsen kirke. Domprosten forteller om samisk språk i Grønland kirke og Kampen kirke. Kampen skole huser samisk morsmålundervisning i Oslo, og en samisk film på menighetshuset samlet 40 fremmøtte. Av fire planlagte samiskspråklige gudstjenester ble tre forrettet på nordsamisk, mens den fjerde, på sørsamisk, ble avlyst. Den årlige gudstjenesten for kvener i kapellet ved Oslo domkirke ble gjennomført i anledning kvenenes dag 16. mars.

Kirkevalg

I september 2023 ble det gjennomført valg på nye menighetsråd og nytt bispedømmeråd. Mens oppslutningen nasjonalt var på 9,07 prosent, var den i Oslo bispedømme på 6,34 prosent. Vi hadde den laveste oppslutningen blant bispedømmene, og en nedgang fra de foregående valgene i 2019 (9,61%) og 2015 (15,94%).

Et valgråd for bispedømmerådsvalget ble nedsatt i oktober 2022, og etablerte blant annet en nominasjonskomite. Valgrådet godkjente innen fristen fire lister til bispedømmerådsvalget, fra Nominasjonskomiteen, Bønnelista, Frimodig liste og Åpen folkekirke. For menighetsrådsvalgene ble det rapportert fra flere steder om utfordringer med å fylle valglistene.

43 prosent av stemmene ble avgitt digitalt. Den digitale forhåndsstemmegivning var en nyvinning, og bidro til å øke tilgjengeligheten. Valgrådet skrev til bispedømmerådet at det vil være fornuftig å finne ut hvorfor ikke flere stemte. Evalueringer i 2015 og 2019 ble gjennomført av uavhengige forskere, og en ny evaluering bør legge grunnlaget for utviklingen av valgordningen i Den norske kirke.

I prostenes årsrapporter leser vi at valget krevde store ressurser lokalt. Prosten i Groruddalen omtaler kirkevalget som «overdimensjonert», og etterlyser «en bedre balanse mellom demokratisk legitimitet og ressursbruk». Domprosten skriver at valget krevde for mye av for mange ansatte, med «mindre oppslutning enn forventet». Ett sted ble det satt av tid til åpne valglokaler for forhåndsstemming, «men ingen kom for å stemme». Flere sier at «fysisk forhåndsstemming opplevdes som bortkastet».

Prosten i Vestre Aker spør også om det var en forsvarlig bruk av ressurser, mens prosten i Søndre Aker konstaterer at innsatsen «ikke er i samsvar med uttellingen». Prosten i Nordre Aker skriver at «den viktigste ettertanken er at dette kan vi ikke fortsette med på denne måten», mens prosten i Asker tar til orde for «å kun bruke elektronisk stemmegivning, også på valgdagen».

Kirka Vår

Kirka Vår er et nytt digitalt verktøy der menighetene kan få en samlet oversikt over aktivitetene i soknet, sikre seg kunnskap om menneskene som bor der, oppslutning om menighetsarbeidet over tid, og strategiske retninger for arbeidet.

Tre menigheter i Asker prosti, Holmen, Asker og Vardåsen, tok i bruk Kirka Vår som pilotmenigheter høsten 2022, og brukte verktøyet i planleggingen av områdevisitasen i mars 2023.

I løpet av året fikk alle sokneprester og daglige ledere i bispedømmet tilgang. Etter kirkevalget fikk alle nye menighetsrådsmedlemmer lære om Kirka Vår på kursene for nye menighetsråd. I tillegg fikk alle daglige ledere i Kirkelig fellesråd i Oslo (KfiO) opplæring i verktøyet i november. En tilsvarende opplæring ble planlagt for sokneprester og daglige ledere i Asker og Bærum prostier våren 2024.

I bispedømmerådssekretariatet har to av rådgiverne et særlig ansvar for å følge opp implementeringen, og bispekontoret kan derfor bistå menighetene i strategiprosesser og lokale kurs og samlinger der Kirka Vår tas i bruk.

Ettersom det fortsatt er slik at menighetene må sende sine årsrapporter til SSB i eget skjema, er en del av utfordringsbildet at menighetene kan oppleve dobbeltarbeid når aktiviteter også skal inn i Kirka Vår. Arbeidet er ikke veldig omfattende, da hver aktivitet kun legges inn en gang og deretter dukker opp hvert år når man åpner ny planperiode lokalt. Dersom menighetene hadde rapportert direkte i Kirka Vår ville de, i likhet med Planverktøy for trosopplæring, hatt tilgang til egne tall med det samme der hvor aktivitetene ligger. Flere av menighetene har meldt at de ønsker at Kirka Vår og Kardinal, et annet digitalt verktøy, hadde kommunisert med hverandre.

2. Kirken er der livet leves

2.1 For den enkelte: Styrke kirken som kulturarena og forvalter av kulturarv for alle generasjoner

Middelalderbyen

I Oslo bispedømme vil vi «formidle og levendegjøre vår rike tros- og kulturhistorie og utvikle Middelalderbyen som et kulturelt arnested», ifølge strategien, og området vi da snakker om fra år 1000 til reformasjonen i 1537 var et lite geografisk område mellom Sjø siden (i dag markert ved vannspeilet i Middelalderparken), Hovinbekken i vest og Alnaelva i øst, samt Klosteret på Hovedøya. Tidlig på 1300-tallet, talte befolkningen 3000 innbyggere. Her lå to av landets tre største katedraler: Biskopens kirke, St. Hallvardskirken, og Kongens kirke, Mariakirken. Ruinene oppleves i dag i de fredete kulturminnene i henholdsvis Middelalderparken i Gamle Oslo og i Minneparken ved nåværende Oslo bispegård. Kirkene var på 1300-tallet, etter om lag 200 års kontinuerlig byggevirkosomhet, på størrelse med dagens domkirke.

I tillegg rommet byen flere kirker. En inngikk i Dominikanerklosteret, der Gamlebyen kirke står, og en annen var Fransiskanerklosterets Olavskirkeruin, som i dag er nærmeste nabo til Oslo bispegård.

Gjennom litteraturkonsepter i prosjektet «Påske og pasjon» – i Mariakirkeruinen, med urfremføringer påskeaften også i 2023, og i klosterruinen på Hovedøya lørdag før Kristi himmelfartsdag – var disse stedene kreative utgangspunkt for produksjon av nye skjønnlitterære tekster fra 16 av byens toneangivende nye litterære stemmer. Dette er prosjekter som kan omtales som en form for åndelig arkeologi med søkelys på kirke- og klosterruiner.

St. Hallvardsdag ble arrangert 15. mai også i 2023, til minne om Oslos skytshelgen. Dagen inneholdt et rikt kultur- og kultminneprogram for barn og voksne i Grønland kirke og Oslo ladegård, i ruinen etter Hallvardskatedralen, der det hvert år arrangeres en økumenisk gudstjeneste. Oslo Ladegård er bygget på ruinene etter den første bispeborgen i Oslo, der biskopen holdt til fra cirka år 1070 til slutten av 1500-tallet. Da flyttet Oslo biskop over gaten (til det tidligere) Dominikanerklosteret.

Kunst og kultur

På kunst- og kulturfeltet vil vi fremheve hvor sterkt kirkene i bispedømmet står seg som konsertarena. Flere proster løfter i sine årsrapporter frem at kirkene har en viktig kulturell betydning i lokalsamfunnene. For eksempel samlet PULS-festivalen i Holmlia kirke flere tusen publikummere til en rekke konserter hvor menighetens mange kor – for alle aldersgrupper – deltok sammen med musikere og artister innenfor de fleste musikalske sjangere.

I Asker prosti gjennomførte Holmsbu kunstnerkirke og Holmsbu kulturkapell i 2023 – etter en vellykket start i 2022 – et bredtfullt program i sommersesongen fra juni til medio. Den ene arenaen, Holmsbu kirke, fikk på 1950-tallet stedsspesifikke visuelle kunstverk malt direkte på flere veggflater, inventar og andre objekter i kirkerommet. Dette unike prosjektet kom i stand på initiativ av billedkunstneren Henrik Sørensen, som var en sentral aktør i den vitale kunstnerkolonien i Holmsbu. Han fikk med seg et tyvetalls kolleger til å visualisere blant annet bibelfortellinger i kirkerommet.

Den andre arenaen er Holmsbu kulturkapell, hundre meter nedenfor kirken. Kapellet var et gravkapell, som Asker kirkelige fellesråd i 2022 omgjorde til en fleksibel kunst- og kulturarena. Sommeren 2023 ble det gjennomført en rekke med intimkonserter, temporære billedkunstutstillinger, fortellerteaterproduksjoner, samt foredrag om historiske, kunstneriske og samtidsaktuelle temaer i

dette vakre og intime sakrale rommet. Også programmet i kulturkapellet tiltrakk seg et stort publikum, selv om det kun er plass til maksimalt 70 personer. Rommet er nå rigget på en fleksibel måte. Antallet kirkebenker er redusert og gjort mobile slik at rommet kan dekke flere behov, for eksempel kan det egne seg for prosjekter gjennom Den kulturelle skolesekken i Asker.

Programmet i kirken og kapellet er blitt en unik kunst- og kulturarena i kommunen og bispedømmet. I forkant av konsertene i kirken er det alltid en verbal introduksjon til kirkens visuelle kunstverk. Prosten i Asker forteller i sin årsrapport at prosjektet var «vellykket både med tanke på publikumssuksessen og det kunstneriske innholdet, samt promoteringen av kirken/kirkestedet og dens betydning i en liten bygd».

Flere av kirkene har stor betydning ut over lokalsamfunnets grenser, noe som eksempelvis kommer til uttrykk i Oslo domkirke og Kulturkirken Jakob. Domkirken har som en av sine mange oppgaver å inspirere til videreutvikling av den kirkemusikalske praksisen, med særlig vekt på den klassiske funderte kirkemusikken. Det skjer kontinuerlig gjennom den innholdsrike praksis som hver uke finner sted under øvelser og konserter representert av domkirkens kantorer, de fem korene som har tilholdssted der og de mange aktørene som leier seg inn for å gjennomføre konserter.

Kulturkirken Jakob gjennomfører kveldsgudstjenester søndager både vår og høst, og de inngår i et ukehjul med husets konserter- og kulturarrangementer. I Kulturkirken Jakob møter vi rytmisk basert musikk, som komplementerer Domkirkens praksis og utvider forståelsen av kirkemusikken i vår tid.

Kirkebyggene

I Oslo bispedømme finnes 90 kirkebygg tilhørende Den norske kirke, innbefattet døvemenighetens kirke. Sju av dem er fredet, fem fordi de er oppført før 1650 (Gamle Aker, Haslum, Tanum, Røyken og Hurum), i tillegg til Gamlebyen og Jakob som er vedtaksfredet. 32 er listeoppført hos Riksantikvaren.

I St. Hanshaugen sokn har Gamle Aker kirke i 2023 stått stengt fordi menigheten kom i posisjon til å finansiere et stort bygge- og restaureringsarbeid av dette unike kirkebygget fra tidlig 1100-tallet. Kirkelig fellesråd i Oslo (KfiO), St. Hanshaugen menighet, Riksantikvaren (RA), Kirkerådets arkitekt og Oslo biskop har i den forbindelse møttes til månedlige befaringer og møter i Gamle Aker.

Gamle Aker kirke er Oslos eldste stående bygg. Når arbeidet slutføres i 2024 vil det fremstå med et videreutviklet kirkerom, ny underetasje og universell tilgjengelighet for alle brukergrupper. I kirkerommet kommer nytt vindfang og våpenhus i glass og nye gulv. Det kommer nytt avansert anlegg for lys-lyd-teknisk rigg og temporære utstillinger, og nye stoler. Underetasjen sikrer de beste arbeidsvilkår for stab, frivillige og de mange leietakerne som bruker stedet. Universell tilgjengelighet sikres ved at det bygges heis ned til kjelleretasjen fra det nye våpenhuset.

Dette prosjektet involverer også Byantikvaren og Statsforvalteren for gravferdsforvalter, da grunnen under kirkebygget og kirkegården er fredet etter kulturminneloven. Fredning er den strengeste formen for vern og omfatter automatisk alle bygg og all grunn hvor det er fysiske spor fra middelalderen. I arbeidet med utvendige og innvendige endringer på kirkebygget over bakkeplan, fatter Riksantikvaren vedtak etter søknad fra Kirkelig fellesråd i Oslo, men vedtaket blir først virkekræftig med godkjennelse fra Oslo biskop. Fellesrådet har som byggherre regi på prosjektet. Det er viktig å understreke at menigheten, ved menighetsrådet, har medvirket tett i både planleggings- og gjennomføringsfasen.

I Asker prosti har Asker kirkelige fellesråd i 2023 gjennomført to større rehabiliteringsprosjekter i de vakre middelalderkirkene Røyken kirke og Hurum kirke. For mer informasjon om disse prosjektene vil vi henvise til fellesrådets årsrapport.

Åpne kirker

I den regionale strategien heter det at vi skal «ta på alvor den betydning kirkebyggenes fysiske nærvær har i menneskers liv», og prostene påpeker i sine rapporter at en rekke staber ønsker å åpne kirkerommene for å invitere inn og gjøre tilgjengelig det kirkerommet som mange har et eierskap til.

Antall kirker som ble registrert åpne var 44 i 2023 (mot 49 i 2022), og antallet dager de ble holdt åpne var 2571 (mot 2521 i 2022). Tallene viser at antall dager er stabilt, selv om antallet kirker er gått ned. Det kan være flere årsaker til at antallet åpne kirker er gått noe ned:

- At sentralt plasserte kirker prioriteres fremfor kirker utenfor allfarvei
- At åpne kirker med «få» besøkende holdes stadig mindre åpne
- At måten å telle på kan variere fra sted til sted
- Og at enkelte middelalderkirker i 2023 har vært holdt stengt for oppussing

Vi vet at lokalisasjon teller tungt når man skal vurdere om det er hensiktsmessig å holde en kirke åpen. Flere proster skriver at tilgjengelighet og plassering i nærmiljøet har fått en økt betydning når man lokalt prioriterer hvilke kirker som skal holdes åpne. Kirker ved pilegrimsleden nevnes også som viktige åpne kirker. Arbeidskirker er ofte åpne i kontortiden.

Kampen kirke i Domprostiet har lenge ønsket å være mer åpen som torgkirke. I 2023 forberedte man det som nå blir en prosjektperiode for å intensivere arbeidet med å finne frivillige kirkeverter. Målet er at kirken står åpen oftere og lengre, og at åpningstiden blir mer forutsigbar.

Flere proster påpeker at det er et større mangfold av frivillige knyttet til Åpen kirke enn ellers i frivillighetsteamene. Det kan skyldes at folk gis andre opplevelser gjennom arkitektur, inventar og visuell kunst – en opplevelse av noe større. Denne tilnærmingen til et åpent kirkerom kom til uttrykk i en hilsen hos en som først var bruker av åpen kirke, og i dag er kirkevert i en av kirkene våre. Fra denne kirkeverten fikk vi følgende hilsen (forkortet):

«Jeg har alltid hatt en fascinasjon for kirker. Byggets beliggenhet, eksteriør og interiør. Vil alltid inn i en kirke. Arkitekter, byggmestere, kunstnere har laget noe stort og vakkert som snakker til oss. Da jeg for flere år siden fikk en fantastisk friskmelding, dro jeg fra rett ned til Domkirken. Jeg gikk inn, satte meg ned og kjente ro, takknemlighet og glede. Jeg ble der i en time. Det var ensomt, stille, vakkert og deilig. Jeg synes tro er veldig vanskelig, men jeg føler en stor tilhørighet til kirken. Kirkerommet er unikt og annerledes enn hverdagsrommet. Tanker og følelser får stor plass.»

Antallet besøkende registreres ikke i årsstatistikken, men Paulus kirke registrerte for egen hånd at 13 000 mennesker var innom i løpet av året. Det hadde vært interessant å vite hvor mange som kom innom en åpen kirke, og følge over tid antallet brukere i alle de åpne kirkene.

Også flere av døvekirkene står åpne på dagtid. Det er ofte faste besøkende som oppsøker åpen kirke i de døve menighetene, men prosten forteller at de har «snakket om mulighetene for å tilrettelegge for et åpent kirkerom som åpnes for flere enn bare menighetenes medlemmer, ved å for eksempel sette ut skilt som henviser til åpent kirkerom på dagtid». Særlig har prosten oppfordret Trondheim og Oslo til å legge til rette for dette. Døves menighet i Trondheim har meldt at de prøver ut åpen kirke oftere enn før, og at flere kommer inn når kirken er åpen. Oslo har ikke kommet i gang med dette foreløpig.

Allehelgen

Markeringer rundt Allehelgen har fått økende oppmerksomhet, og i menighetene legges det stadig mer til rette for åpne kirkerom, minnegudstjenester og konserter. Mange mennesker oppsøker gravsteder for å tenne lys, og tallene viser at stadig flere kommer også til kirkene.

I 92 kirker i våre 59 sokn ble det i 2023 holdt allehelgensgudstjenester eller et annet kirkelig arrangement med til sammen 8230 deltakere, som er en økning fra de foregående årene (84 gudstjenester med 7107 besøkende i 2022, og 58 gudstjenester med 7241 besøkende i 2021).

Mange menigheter sender ut invitasjon til pårørende fra det siste året. Det er stor bevissthet om at folk åpner opp sine sårbare rom denne dagen.

I prostirapportene understreker flere proster viktigheten av at kirken er til stede i form av at kirkene holdes åpne og at kirkelig personell er på plass. Noen forsøker nye måter å gjøre det på. I Groruddalen har kirkelig nærvær ved Alfaset kapell og gravplass vært utprøvd – noe de ønsker å videreføre, mens Gamlebyen og Grønland menighet har flyttet sitt arrangement til gravplassen ved Gamlebyen kirke og knyttet det sammen med andre kulturarrangementer der.

Pilegrimstiltak

Styret i Regionalt Pilegrimssenter Oslo vedtok i 2023 at man ønsket å flytte aktiviteten fra Gamle Aker kirke til bydel Gamle Oslo. Hensikten var å komme nærmere startstedet for de fire ledene Gudbrandsdalsleden øst og vest, samt Tunsbergleden og Borgleden. Som et prøveprosjekt i sommersesongen, fra juni til september, fikk pilegrimssentret disponere lokaler i Oslo bispegård, og slik kom man tettere på alle som begynte sin vandring i ruinene ved St. Hallvardskatedralen. For sentret var dette en positiv erfaring, og styret fastholdt på høsten at man ville arbeide videre for en permanent flytting til et lokale i området rundt Minneparken.

Tallene for de ti siste årene viser en betydelig vekst i antallet pilegrimer. Siden 2013 er antallet utsendte pilegrimer nær seksdoblet. Siden 2019, det siste normalåret før pandemien, er antallet økt fra 618 til 897, nær 50 prosent.

Antall pilegrimer utsendt fra Regionalt Pilegrimssenter Oslo								
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Norske	139	161	159	142	263	147	280	236
Utenlandske	255	247	365	476	69	119	570	661
Totalt	394	408	524	618	332	266	850	897
Utenlandske	65%	61%	70%	77%	21%	45%	67%	74%
Tyskspråklige	28%	30%	41%	41%	15%	21%	33%	37%

Antallet besøkende på senteret, uavhengig av om de er vandrere, har også økt kraftig. I 2023 var det totalt 1703 besøkende, som er en sterk økning siden 2014, da 1150 var på besøk i sentrets lokaler.

Pilegrimssenteret i Oslo er ett av fem regionale sentre mellom Oslo og Nidaros, og i hovedsak statlig finansiert. Den nasjonale pilegrimssatsingen arbeider for å styrke satsingens fire «søyler»: kirke, kultur, miljø og næring.

Mange menigheter i bispedømmet har et aktivt pilegrimsarbeid. Lokalt defineres 15 av kirkene som «pilegrimskirker», ved at de ligger langs eller i nærheten av en av ledene, og flere steder arrangeres lokale vandringar. Østleden mot Nidaros går gjennom byutviklingsområdet Hovinbyen og videre opp gjennom Groruddalen prosti, og en ide har vokst frem om å utvikle prestegården ved Østre Aker kirke til et pilegrimsherberge. I Asker bevilget kommunen midler til å utvikle et låssystem for kirkene langs Tunsbergleden, slik at pilegrimer kan registrere seg i en app for så å få tilgang til bygget.

En pilegrimsaktivitet siden 1999 i Bærum, sørget også i 2023 for at 1500 sjetteklassinger fikk vandre langs leden. Barna møttes i Haslum middelalderkirke og gikk til husmannsplassen Nygård, og videre over til Lommedalen. 37 000 elever har deltatt siden oppstarten i 1999. Dette har gitt barn i Bærum

et unikt møte med middelalderkirken, den muntlige fortellertradisjonen og egne erfaringer som pilegrimer i kulturlandskapet. I fortellerstunden på Nygård, er Selma Lagerlöfs fortelling om gutten som gikk med et lys fra Jerusalem til Firenze den litterære inspirasjonskilden. Pilegrimsledens venner, som følger alle de 30 skoleklassene som årlig deltar, består nå av 30 motiverte pensjonister.

Det ble lagt inn et nytt moment i den siste vandringen, da elevene ble utfordret til å vandre barbeint den kilometerlange strekningen fra Nygård til Muren. Da gikk de enkeltvis og i stillhet, noe som i seg selv var en spennende øvelse i vår digitale samtid.

Skole-kirke-samarbeid

I både strategi og årsplan heter det at vi ønsker et aktivt samvirke med skoler og barnehager. Blant annet skal vi «være oppdatert på skolens læreplaner» (strategien) og «gjennomgå soknenes skole-kirke-samarbeid» (årsplanen). Et premiss for dette er å komme i dialog med skolene, og utvikle en felles forståelse for hvordan kirken kan være en del av et samarbeid.

Flere menigheter opplever at møtepunktene er positive. For eksempel har Vestre Aker prosti hatt gode erfaringer med å etablere «sorg, død og håp» som et tema. I Nordberg sokn har det vært et samarbeid med skolen og seniorhjemmet gjennom «unge møter eldre», og i Domprostiet tilbys skoler å komme på omvisning i de lokale kirkene. I Hasle i Nordre Aker var det et julespill der lærerne var regissører i godt samspill med lokal prest. I de prostiene som har hatt visitas hører vi gjerne at møter med skolelederne har styrket dialogen med skolen. Flere opplever at rektorene er nøkkelen til kontakt, og at et samarbeid er avhengig av hvem som til enhver tid er rektor.

Den tradisjonelle kontakten med skoler og barnehager har vært å invitere til eller samarbeide om gudstjenester før jul, men pandemien synes å ha blitt et vannskille for dette tilbudet. Tabellen under viser at antallet barnehagebarn som deltok i en gudstjeneste i 2023 er nær halvert siden 2019, og det samme mønsteret ser vi i gudstjenestetilbudet for skolene.

Skole- og barnehagegudstjenester				
	Gudstj. for barnehagebarn	Deltakere barnehagebarn	Gudstj. for skoleelever	Deltakere skoleelever
2023	96	7541	199	39,708
2022	102	7603	214	45,981
2019	176	13,673	239	65,483
2018	170	14,294	248	70,115

Det gjøres flere grep for å tilpasse «skolegudstjenesten» til skolens ønske. St. Hanshaugen menighet har fornyet konseptet til å hete «Jul i kirken». Prosten i Asker skriver at flere skoler er positive til påskevandring heller enn å ville videreføre gudstjenester før jul. I Groruddalen har Grorud menighet erstattet skolegudstjenesten med «Håpsovandring», mens Østre Aker og Haugerud menighet har etablert nye møtepunkter i forbindelse med halloween og påske. I tråd med læreplanen tilbys da et opplegg uavhengig av barnas tro eller livssyn og uten behov for fritak.

Et tiltak som viser oppgang etter pandemien, er nettopp barnehagers og skolers besøk i kirkene.

- 54 menigheter fikk besøkt fra en barnehage. Totalt fikk kirkene 358 barnehagebesøk (228 i 2021). Kirkeansatte fra 21 menigheter dro til barnehagene på til sammen 86 besøk.
- 49 av menighetene hadde skolebesøk. Totalt fikk kirkene 286 besøk av en skole (174 i 2021). Kirkeansatte fra 18 menigheter utførte til sammen 57 skolebesøk.

Sammenligner vi tallene med 2022 kan vi se at økningen på besøk til kirken er gjeldende i de fleste sokn, med spesielt økning i barnehagebesøk i Søndre og Vestre aker (18 og 35 flere besøk).

I døvekirken legger menighetene til rette for et samarbeid med døveskolene, men samarbeidet varierer fra sted til sted. Døves menighet i Oslo har hatt besøk av opptil 60 elever fra Vetland skole i forbindelse med julevandring, høsttakkefest og påskeverksted. I tillegg har Oslo døves menighet et godt samarbeid med Voldsløkka barnehage for hørselshemmede. I Sandefjord ble det holdt gudstjeneste for en skole med flere døve elever, etter skolens ønske. I noen av byene, som for eksempel Trondheim, tilbys kun deltidsundervisning for døve og hørselshemmede elever, og døveprosten påpeker at det flere steder er utfordrende å få til et aktivt samarbeid mellom kirke og skole/barnehage.

2.2 I samfunnet: Bidrar til å virkeliggjøre bærekraftsmålene – lokalt, nasjonalt og globalt

Diakonale satsinger

Den diakonale betjeningen i 2023 var stabil (49). Med diakonal betjening telles både diakon og diakoniarbeider i ulike stillingsbrøker, noe som bidrar til at én ansatt kan betjene flere sokn. I tillegg finansierer flere menigheter sin egen diakonstilling. Disse ansettes da gjerne på midler der arbeidsoppgavene knyttes til en spesifikk mottakergruppe – gjerne seniorer.

Det ble i 2021 opprettet tre prosjektstillinger i diakoni for en prosjektperiode på to år. Prosjektstillingen i Skøyen menighet og kafeen Kaffebønnen fikk tittel Kafediakon. Denne avvikles når prosjektperioden utløper i februar 2024 fordi det mangler videre finansiering. Stillingen har bidratt til å gjøre kafeen til et naturlig møtested, og arbeidet har bidratt til forebygging av ensomhet.

Prosjektstillingen i soknene Søndre og Nordre Hurum i Asker prosti, har hatt søkelys på ungdom og unge voksne. Stillingen ble opprettet med midler fra både diakoni og trosopplæring. Ungdomsdiakonstillingen i Hurum tok mål av seg å møte unge ned til 13 år, og på ungdomsskolen er det nå blitt et fast tilbud om samtaler. For å satse på for de unge, besluttet Asker kommune å gå inn med 50 prosent lønnsmidler i 2024 dersom fellesrådet og bispedømmerådet ville ta den andre halvparten i ett år til. Fra 2025 blir stillingen en fast stilling med videre 50% finansiering av kommunen. Dette viser at en prosjektstilling også kan føre til faste stillinger.

Flere diakoner har de siste årene fått tittel «ungdomsdiakon». I strategien sier vi at vi ønsker å videreutvikle arbeidet for og blant unge voksne, men prosterapportene viser at flere prostier savner et tilbud til aldersgruppen 18-30. Ungdomsdiakonene jobber ofte alene, og har bedt om et faglig diakonalt nettverk. Kirkerådet og utdanningsinstitusjonene VID og MF arrangerte i november et ungdomsdiakoni-symposium der ungdomsdiakonene i Oslo bispedømme var særlig invitert. Målet var nettverksbygging, kompetanseheving og fagutvikling rundt en ungdomsdiakonal praksis. I etterkant av symposiet ble et metodemateriell kalt «Meningen med meg» presentert. Det er utviklet i Svenska Kyrkan, men ikke-konfesjonelt i sin struktur, og fritt tilgjengelig for bruk. En pilot er igangsatt i Holmlia (sammen med MF), og resultatet derfra vil være interessant for flere menigheter. Arbeidet sammenfaller med kommunenes satsing på folkehelse og ungdommers psykiske helse.

Innenfor diakonien kunne flere tiltak nevnes. La oss her i stikkordsform også ta med Bøler kirkes tekstilverksted, Hagegruppe i Torshov menighet, Paulusfestivalens åpne kirkedører og sufidans i Sagene kirke. Flere prostrapporter fremhever at det er tegn til mer og bedre kontakt og samskaping mellom menigheter og bydeler/kommuner om lokale diakonale utfordringer i soknene.

I det som er blitt en dyrtid for mange, kom regjeringen med en ekstrabevilgning til familier, barn og unge i forkant av advents- og juletiden. Av åtte millioner kroner øremerket tros- og livssynssamfunn, utgjorde andelen til Den norske kirke 4,125 millioner kroner. Midlene ble fordelt etter en fordelingsnøkkel og statistikk som gjelder barn i familier med vedvarende fattigdom, og 25 kirkelige fellesråd fikk midler i henhold til størrelse og statistikk. Flere menigheter søkte på midlene og fikk utrettet mye på kort varsel, mens andre unnlot å søke da organiseringen ville ta for mye tid i en travel førjulstid. Andre menigheter, som Holmlia, bistod STL i å dele ut matposer og gavekort.

Kirker i områder med store levekårsutfordringer opplever at folk i lokalmiljøet spør om mat, gaver og vinterklær. Menighetene ønsker å lindre akutt nød, i samarbeid med lokal handelsstand, men hva er myndighetenes ansvar, og hva skal sivilsamfunnet bidra med? Skal kirkene innta en rolle som en veldedighetsaktør og dele ut mat, eller skal menighetene være et talerør for strukturell kritikk? Den ekstra bevilgningen startet en samtale rundt det diakonale arbeidet i bispedømmet, og temaet tas videre også i «Fremtiden Bor hos oss». Veldedighet eller strukturell kritikk? Det må kanskje bli begge deler.

Sjelesorg og andre samtaler

Det er en tendens til at flere samtaler handler om tyngre temaer. Ansatte opplever at folk bærer et høyt lidelsestrykk, og et økende møte med psykisk uhelse har skapt et behov for økt kunnskap og kompetanse hos sjelesørgerne. Derfor ble det våren 2023 arrangert en fagdag for kirkelige ansatte om sjelesorg og psykisk sykdom: «Tryggere i møte med egen usikkerhet. Kurs for sjelesørgere». Rundt 60 kirkelig ansatte deltok, og tilbakemeldingene bekreftet behovet og ønske om videre oppfølging.

Antall registrerte sjelesorgssamtaler utført av vigslede og ikke-vigslede medarbeidere var i 2023 henholdsvis 5669 og 535. I 2022 ble 6119 samtaler utført av vigslede medarbeidere. Totalt snakker vi nå om 6204 samtaler til voksne over 18 år, som betyr i gjennomsnitt 119 samtaler hver eneste uke.

Antallet samtaler sier noe om kirkens rolle i møte med mennesker og at det fyller et behov for profesjonelle, gratis lavterskel tilbud uten lang ventetid. Statistikken fanger imidlertid ikke opp de mange samtalene som kirken har med ungdom og konfirmanter under 18 år. Dette ville være svært nyttig å vite – også i samhandling med kommuner og bydeler.

Flyktninger

Prostene beskriver flere menigheter i hvert prosti som har god kontakt med bydel/kommune og som samarbeider i møte med flyktninger. Bøler, Østenstad, Hurum-menighetene og flere av menighetene i Groruddalen beskriver fellesskap og aktiviteter som er inkluderende både for ukrainske og andre flyktninger. Flere diakoner har understreket viktigheten av ikke å dele inn aktiviteter etter opprinnelsesland, men ha en inkluderende holdning til alle.

Gamlebyen og Grønland menighet forteller at køen til matutdeling fra Fattighuset økte i løpet av vinteren, og FAFO viste i en ny rapport at en stor andel i køen er ukrainske flyktninger, og at mange av dem har barn. Å åpne dørene i Grønland kirke for å slippe å stå i kø på gata har vært kjærkomment i kulda. Stadig flere har funnet et fellesskap i kirken, og er blitt frivillige som bidrar med å lage kirkesuppe, vaffelsteking, praktiske oppgaver og annet forefallende arbeid. Et ukrainsk kor øver på fredager i køtiden, og «allsang på norsk» bidrar til både fellesskap og norskopplæring. At ledelsen i Oslo-kirken har anerkjent arbeidet med køen som et felles diakonalt ansvar, er en viktig forankring. Kollegaer fra andre menigheter har derfor bistått i køen to fredager og en onsdag i måneden.

Menighetens diakon tok i en publisert tekst på Facebook, "Diakoner i Norge", og tok avstand fra «eit ensidig bilete av 'dei fattige' som ressursvake». Hun løftet frem at mange av de om lag 700 i køen hos Fattighuset, har bidratt som frivillige «både spontant og etter avtale». Hun fortsetter: «Når vi har kyrkjесuppe på søndagen ber vi om hjelp til å kutte grønnsaker. Når vi har konsertar får vi hjelp til

praktiske oppgaver og tolking. Og «på fredag var det fleire som pussa sølvtøy saman med folk frå kyrkja». Med sin tekst løftet diakonen opp noen grunnleggende verdier om hvordan vi ser på hverandre. «Fattige kan altså vere frivillige! Fleire i matkøa bidreg i vårt arbeid før dei får med seg matposen heim», skrev hun.

Grønn kirke

Oslo bispedømme har den høyeste andelen «grønne menigheter» av bispedømmene, og ambisjonen er at alle skal bli så aktive at de kan bli registrert grønne. I alle prostiene er det 1-2 grønne samlinger i året der erfaringer utveksles og informasjon og opplæring gis. Prostene deltar på disse.

Ressursgruppa for Grønn kirke i bispedømmet arrangerer årlig en grønn inspirasjonssamling. I 2023 innledet fire fagpersoner til samtale med tema «Deilig er jorden?», med 62 personer til stede. En bispedømmeansatt seniorvolontør følger opp menigheter og prostisamlinger.

Samarbeidet mellom bispedømmet og Østre Aker og Haugerud menighet ble videreført med utviklingen av Ulven nærmiljøhage ved Østre Aker kirke. Ulvenhagen har fire målsettinger: 1) Drive urbant landbruk og lære dette til nye generasjoner, 2) gi sommerjobb til ungdommer i samarbeid med bydelene, 3) skape møteplass og fellesskap i nærmiljøet og 4) åpne for dialog om tro og livssyn. I den forbindelse ble det i 2023 etablert kontakt og samarbeid med sikh-tempelet på Alnabru.

I 2023 har bispedømmet bidratt til etableringen av «klimakirke-nettverk for tro, klima og natur». Nettverket mobiliserte til en klimamarsj og markering ved Stortinget i november, der biskopen bidro med en appell. Nettverket har planlagt sine første åpne, månedlige samlinger i 2024.

I Døveprostiet er fire av de åtte menighetene registrert som grønne: Oslo, Ålesund, Bergen og Stavanger. Døvekirkenes største utfordring er reisevirksomheten. Døveprosten forteller at flere ansatte har gått over fra å bruke bil eller fly til å reise med tog, der det er mulig.

2.3 Som organisasjon: Samhandler med organisasjonslivet, andre tros- og livssynssamfunn og offentlige og private aktører

Migrantmenigheter og økumenikk

I strategien står det at Oslo bispedømme ønsker å videreutvikle kontakten med migrantmenigheter, og bidra til at migranter som ønsker det, finner en naturlig plass i Den norske kirkes menigheter. Vi ønsker videre å bidra til å løfte frem og styrke det økumeniske samarbeidet.

Oslo bispedømme har om lag 25 menigheter som leier kirkerom på fast basis. Dette er hovedsakelig andre kirkesamfunn, eller det som kalles migrantmenigheter. Migrantmenighetene har gjerne et annet kulturelt opphav og språk på sine gudstjenester, og ulike tradisjoner og konfesjoner har nok vært en årsak til at det rapporteres om lite kontakt mellom «hjemmemenighet» og «leiemenighet».

Noen menigheter viser allikevel til regelmessige møteplasser og samarbeid med sine leietakere.

I Hasle kirke har Oslo International Church funnet sine lokaler. OiC er et engelsktalende økumenisk fellesskap som i 15 år har vært drevet ved hjelp av prosjektmidler fra Det Norske Misjonsselskap (NMS). Menigheten består av studenter og krysskulturelle familier og gjestearbeidere som er bosatt i Stor-Oslo. Barn som døpes registreres i Hasle menighet og blir medlem av Den norske kirke. Menigheten ledes av en pastor som i 2022 ble ordinert til prest i Den norske kirke.

Høybråten, Fossum og Stovner menighet (HFS) har lang tradisjon for utleie til andre menigheter, og har fortsatt med «sammen-gudstjenester» med søkelys på felles samhandling i gudstjenesten.

Kirkene i Domprostiet har tradisjon for å lage økumeniske gudstjenester og markeringer i forbindelse med Kirkeuka for fred, Global-uke og FN-dagen. Den økumeniske Pinsefestivalen ble i 2023 lagt til Holmlia i Søndre Aker prosti, og var et samarbeid der kirkelig tilsatte bidro, og biskopen var til stede.

Misjonsavtalen

«Samarbeid menighet misjon i Oslo bispedømme» (SMMO) består av syv misjonsorganisasjoner som har samarbeidsavtale med Oslo bispedømme. Organisasjonene tilbyr menighetsavtaler for å synliggjøre lokalmenighetens tilhørighet til kirken som et globalt fellesskap. Organisasjonene bidrar med besøk, informasjon og oppfølging til menighetene. I 2023 hadde Normisjon ansvar for misjonsuka sammen med Oslo bispedømme. De hadde en invitert gjest fra Himalaya som tilhørte en folkegruppe som trengte beskyttelse, med den følge at navnet og landet ikke ble åpent markedsført. Tema var Bibelen på hjertespråket, og det var misjonsgudstjeneste i Oslo domkirke med panelsamtale i krypten, samt arrangement på MF og mottakelse i bispegården.

I arbeidet med å styrke menighetenes globale engasjement bidrar SMM-organisasjonene til å løfte blikket, styrke bevissthet om internasjonal og global diakoni samt være med å fordele ressurser. Prosten i Asker skriver at menigheter med SMM-avtale «har et større fokus på kirkens globale oppdrag». En aksjonsperiode fra Kristi himmelfartsdag til pinse kalles «Sammen som kirke i hele verden». Da oppmuntres menigheter til å engasjere seg for sine prosjekter og arrangere temakvelder, aktiviteter og innsamling. Menighetene får tilgang til ulike ressurser i tillegg til oversikt over digital innsamling.

Døvekirken har en lang og solid tradisjon for et samarbeid gjennom NMS med Madagaskar. Syv lutherske døveskoler og tre døveprester får støtte fra Norge til sitt arbeid og virke. I juni 2023 fikk Døvekirken besøk av en døveprest og lærer som fortalte om arbeidet. De tre prestene reiser mye og bruker fortsatt motorsykler som er kjøpt inn med støtte fra Døvekirken. Målet er at gassiske døve skal greie offentlig eksamen, og ikke skal være avhengige av andre, men leve selvstendige liv.

Vennskapsmenigheter

En delegasjon fra Grefsen menighet avsluttet sitt besøk hos søstermenigheten i Ramallah i Palestina lørdag 7. oktober, samme dag som Hamas-angrepet fant sted i Sør-Israel. Gruppen rakk akkurat å reise ut før krigen startet. Det kraftige israelske angrepet på Gazastripen de neste månedene førte til et stadig tydeligere kirkelig engasjement for likeverd, rettferdighet og fred. Menigheter med egne bånd til palestinske kristne fikk stadig mer urovekkende førstehåndsinformasjon om hvordan krigen rammet palestinere også i andre deler av Israel og Palestina.

I Jesu fødeby Betlehem forble juletrelysene ved Fødselskirken slukket i desember. Pastor Munther Isaac, som hadde lansert sin bok «Den andre siden av muren» i Trefoldighetskirken i juni, fikk laget en installasjon i den evangelisk-lutherske kirken i Betlehem som viste Jesus som spedbarn liggende midt i ruinene – som ett av barna i Gaza. Hans ord om krigen og bilder av installasjonen gikk verden rundt.

Tidligere biskop Mounib Younan i Den evangelisk-lutherske kirke i Jordan og Det hellige land (ELCJHL) besøkte Oslo i november, og løftet opp menneskeverdets ukrenkelighet. Han kalte turen til Norge en «rettferdighetens pilegrimsreise», og oppfordret kirken til å være profetisk og stå opp for de lidende.

Før krigen hadde tre menigheter i bispedømmet etablert eller påbegynte en prosess for å etablere vennsksavtaler med menigheter i ELCJHL. Kampen sokn og Vålerenga sokn fikk på plass en avtale med Amman, mens Asker sokn igangsatte et arbeid overfor den lutherske menigheten i Beit Jala. I

tillegg har Hasle uttrykt et ønske om en storbybasert vennskapsmenighet, gjerne i Palestina, som de kan lære noe av og ha utveksling med.

Fra før fantes fire andre vennskapsavtaler med palestinske kristne:

- Torshov og Lilleborg sokn har en avtale med Redeemer-kirken i Øst-Jerusalem
- Grefsen sokn har en avtale med Håpets kirke i Ramallah
- Bekkelaget og Ormøy sokn har en avtale med menigheten i Beit Sahour
- HFS sokn har et samarbeid med den gresk-katolske (melkittiske) kirken i Nablus

Palestinaforum møttes i bispegården for tredje år på rad. Om lag 30 ansatte og frivillige fra en rekke menigheter og samarbeidende institusjoner deltok i møtet i september. Flere deltok også i møte med biskop Mounib da han besøkte Oslo bispegård i november.

Det finnes i flere prostier vennskapsmenigheter med kirker i andre land. Blant annet har Ullern en vennskapsavtale med sørafrikanske Ntsuma menighet, Torshov og Lilleborg har vennskapsmenighet i Sør-Sudan (i tillegg til i Palestina), mens Tonsen menighet har avtale med en menighet i Latvia.

Samarbeid med barne- og ungdomsorganisasjoner

I Oslo bispedømme er det kun åtte menigheter som rapporterer at de ikke har noe samarbeid med en barne- og ungdomsorganisasjon. I fjor var tallet 14, som tyder på at flere ser verdien i å knytte noe av barne- og ungdomsarbeidet til en organisasjon. De fleste samarbeider dessuten med to, tre eller fire ulike organisasjoner. Hele 11 ulike organisasjoner har et samarbeid i Oslo bispedømme.

Her er eksempler på tilbakemeldingene: «Ung Kirkesang og KFUK-KFUM styrker det faglige og sosiale samarbeidet» (Haslum); «SkjærgårdsLIVE er et nytt samarbeid i konfirmantarbeidet, og noe vi ser frem til i 2024» (Tonsen); «Ljanskoret er meldt inn som gruppe i KFUK-KFUM. Dette er et verdifullt samarbeid. Gruppa får utløst frifondsmidler» (Ljan).

Organisasjonene spiller åpenbart en viktig rolle inn i menighetenes arbeid blant barn og unge. Oslo bispedømme vil legge til rette for mer samspill, blant annet ved å dra i gang igjen den årlige nettverkssamlingen for disse organisasjonene høsten 2024.

3. Kirken er mer for flere

3.1 For den enkelte: Gir tilhørighet og skaper gode møteplasser og fellesskap fysisk og digitalt

Frivillighet

Det totale antallet frivillige i menighetene i Oslo bispedømme er langt unna nivået som i årene før pandemien, og faktisk heller ikke på samme nivå som under pandemien. Blant annet er antallet frivillige som deltar i gudstjenester eller råd og utvalg gått ned, noe som også var en tendens i 2022.

Men tallene viser ikke bare nedgang. Både i arbeidet som gjøres for barn og unge og innenfor diakoni ble det registrert flere frivillige enn året før. Det var en strategisk satsing å rekruttere til nettopp disse områdene, som viser at målrettet satsing kan gi gode resultater.

Frivillige	2019	2020	2021	2022	2023
Totalt	8290	7293	6560	6632	6504
Frivillige 0-12 år	1521	1009	887	997	1034
Frivillige 13+ år	1574	1201	983	867	888
Frivillige i diakoni	1732	1417	1387	1366	1501

Flere av prostene skriver i sine årsrapporter at det har vært mye søkelys på frivillighet i menighetene. 2022 var «Frivillighetens år», og de beskriver varierende oppfølging. Det meldes også om en samtale rundt begrepet «frivillige». Flere deltakere i menighetene vil ikke bli kalt frivillige. Det opplever at de hører til i kirken sin, og at begrepsbruken blir fremmed.

Flere av prostene problematiserer en «instrumentell» frivillighet, der mennesker blir spurt om å påta seg bestemte oppgaver, heller enn å gi rom for folks eget engasjement. Sagene og Iladalen sokn hadde i 2023 et satsingsområde: Invitere folk til å finne sin tjeneste i fellesskapet – og inkludere alle som ville være der, uten å måtte påta seg et definert oppdrag.

På tampen av året ble det kjent at Paulus og Sofienberg sokn var blitt tildelt Oslo Friomsorgskontors kontaktskaperpris. Dette skyldtes arbeidet med å ta imot domfelte og gi dem mulighet for å gjøre opp for seg med oppgaver og arbeid knyttet til åpen kirke, konsertverter, kirkeverter og andre oppgaver. En ikke tilsiktet effekt har vært at nesten alle ville forbli frivillige etter endt soning. Friomsorgen vektla i sin begrunnelse et godt menneskesyn, og at kirken møtte de innsatte med en evne til å se ressursene i det enkelte mennesket og et tillitsbasert samspill mellom menighet og de domfelte.

Digitalt nærvær

Akkurat som i den fysiske verden har kirken en bred digital tilstedeværelse. Alle menigheter i Oslo bispedømme har en egen nettside og tilstedeværelse på Facebook, mens enkelte ansatte disponerer egne stillingskontoer på både Facebook, Instagram, TikTok og X.

Facebook-profilen «Oslo biskop Kari Veiteberg» er blitt Oslo bispedømmes kanskje fremste talerør av egne kanaler. Med sine nær 10 000 følgere er dette den største person-profilen i Den norske kirke og blant de største i «kristen-Norge». Biskopen bruker profilen autonomt, som bidrar til engasjement, autentisitet og tillit.

I de senere år har det vært flere kompetansehevende tiltak på sosiale medier, med blant annet kurs av staber og utvikling av 10 tips for sosiale medier i menighet. Dette synes å ha hatt en viss effekt da mange menighetene har tatt grep for å skrive bedre poster og arrangementer på sosiale medier. Som et viktig ledd i å lage bedre poster og nettsider fokuserer også Oslo bispedømme på universell utforming av sin digitale tilstedeværelse og kompetanse og bevissthet rundt dette.

På skjerikirken.no er det en stor økning i antall arrangementer som har blitt lagt ut. I Oslo bispedømme var det registrert 12 885 arrangementer i 2023, mot 7252 i 2022. En liten del av dette innebærer flere arrangementer i årets første måneder, men økningen er av en såpass størrelse at menighetene må antas å ha økt bruken av siden. Dette løser en konkret utfordring fra tidligere medlemsundersøkelser: at man ikke har visst hvor man skulle lete etter kirkens arrangementer.

Kirken i mediene

Nasjonale og lokale, kristne og sekulære medier er alle viktige allierte og vaktbikkjer for Den norske kirke og Oslo bispedømme. Som en sentral aktør i regionale og nasjonale hendelser, og med mange sterke og velartikulerte meningsyttere er vårt bispedømme et attraktivt omtaleobjekt for mediehusene, både i den større samfunnsdebatten, og i det evige klikkjaget.

I 2023 opptrådte Oslo bispedømme 2516 ganger (inkludert duplikater og annonsering) i medier som Vårt land (576), Groruddalen Avis (403), Budstikka (314) og Aftenposten (176). Norges nest største kristenavis, Dagen, er nede på 50 nevnelser. I tillegg deltok folk fra Oslo bispedømme i radio og podkaster. Bredden av medier reflekterer også bredden av innhold. I strategien heter det at Oslo bispedømme vil «være modige, troverdige og relevante i den offentlige samtalen». Tre eksempler:

- Da Fosen-demonstranter i februar (og i oktober) kunne varme seg, bruke toalettet, spise og lade mobilene i Trefoldighetskirken. Kirken ble også et naturlig møtested for å møte statsministeren, og den åpne kirken fikk bred omtale.
- Da biskop emeritus Munib Younan fra den palestinske lutherske kirken besøkte Norge og Oslo. Han fikk mye mediedekning, og vi fikk en mulighet til å vise støtte til palestinske vennskapsmenigheter. Hans oppfordring om å slukke lysene på juletreet i kirken da juleevangeliet skulle leses, i solidaritet med Gaza, ble fulgt i mange kirker og hjem.
- Da ny domprost ble tilsatt. Ansettelsen ble dekket ikke bare regionalt, men i nasjonale så vel som lokale medier i hele landet. At både Adresseavisen og avisa Møre valgte å omtale ny domprost i Oslo viste hvor viktig Oslo domkirke er som arena for nasjonale hendelser.

Oslo biskop var også til stede i mediene. Gjennom biskopens engasjement for saker som Palestina, LHBT+ og kvinnekamp er hun blitt attraktiv for meningsutveksling og klikkgenerering. Biskopen var i 2023 med på flere podkaster, som går mer i dybden enn ved vanlige medieopptredener, innen blant annet teater og det å være kvinnelig leder.

Sammen med sterke stemmer i bispedømmerådet og kirken for øvrig har Oslo bispedømme stått fremst i kirkens arbeid for skeives rettigheter og motvirket fordommer og hat. En slik fremtoning kan ha bidratt til at kirkens dører åpnes for enkelte som har følt at de har vært lukket.

Universell utforming

Kirkemøtet vedtok i 2023 (KM 7/23) at det skal være universell tilgjengelighet til kirkebyggene for alle mennesker, uavhengig av om de har særlig bistandsbehov eller ikke. Dette blir følgelig en oppgave som skal følges opp nasjonalt, regionalt og lokalt. I den sammenheng ble det høsten 2023 startet forberedelser til et pilotprosjekt for landets domkirker. Det henvises til KM-vedtaket («Likeverdig tilgjengelighet og tilhørighet – universell utforming av og i kirken»), og at Den norske kirke skal

«ivareta funksjonshemmedes rettigheter og universell utforming gjennom opplæring av folkevalgte, ansatte og frivillige samt i utvikling av systemer, rutiner og planer».

I samarbeid med Hovedorganisasjonen KA ønsker Kirkerådet å igangsette en pilot der domkirkene «tilgjengelighetsertifiseres» i løpet av 2024 gjennom Norske kulturarrangører. Erfaringen skal evalueres, for å se på «hvordan man kan igangsette sertifisering av flest mulig kirkebygg med et betydelig antall kunst- og kulturarrangement og konserter innen 2030.»

Inkluderingsarbeidet

Over hele bispedømmet ble det gjennomført tiltak for personer med nedsatt funksjonsevne. I Nordstrand og Lambertseter sokn var det Tro og Lys-grupper, der deltakerne ble involvert også i gudstjenestene, mens de tre menighetene i Østensjø bydel samarbeidet om Lørdagskafe for mennesker med særskilte behov. I Domprostiet holder Blindeforbundet til i Fagerborg sokn, og noen synshemmede og en i rullestol går fast i kirken. Noen har med service- eller førerhund. Men «dessverre kommer man hos oss ikke opp i koret med rullestol, og derfor har vi ofte nattverd med intinksjon nede i midtgangen», meldes fra Fagerborg.

Grefsen kirke er base for SingAlong-koret, som er åpen for alle i Oslo. Kirken var som vanlig full lenge før gudstjenesten startet, da koret fremførte sine faste «spill» før påske og i adventstiden. I Torshov kirke feiret menigheten gudstjenesten sammen med Ragna Ringdals dagsenter to ganger i året, også det i forbindelse med påske og jul.

Den tradisjonsrike Lørdagsklubben i Asker, som følges tett av prostidiakonen, feiret sitt 45-årsjubileum i 2023. Klubben ble startet av Y's Men i Holmen menighet, og turnerer menighetene etter turnus, med arrangement lørdagen og gudstjenestemedvirkning søndagen. I Groruddalen prosti ble det holdt gudstjeneste to ganger i Romsås og Rødtvet kirker, en gang i Stovner kirke og også i Ellingsrud og Furuset menighet. I Tonsen ble folk fra boliger i nærmiljøet invitert til «Musikk og mat».

Inkluderingspresten i bispedømmet har i en årrekke støttet og fulgt disse aktivitetene. Han bidro i april på en ledersamling i Drammen for Tro og Lys-gruppene i Norge, der han formidlet erfaringer fra sorgarbeidet overfor mennesker med nedsatt funksjonsnedsettelse og deres pårørende, og deltok på Tro og Lys-sommerleiren på Birkeland. Oslo biskop deler med den katolske biskopen tilsynet for Mariahuset på Frogner, og inkluderingspresten bidro på flere av de faste gudstjenestene hver tirsdag kveld. Han fulgte Mariahuset og deres venner til en retreat på Lia gård i juli.

Spesialprestetjenesten i sykehjem

Omfanget av prestatetjenesten ved våre sykehjem er ytterligere stabilisert i 2023 sammenlignet med 2022 da vi fortsatt var i en overgangsfase etter pandemien. Tallene viser en økning i antall samtaler, en mindre økning i antall gudstjenester og en tilbakegang av antall andakter. Det siste kan skyldes klassifiseringen mellom gudstjenester og andakter. Vi har hatt noen lengre vakanseperioder ved noen av sykehjemmene som vises igjen i statistikken, og ett av sykehjemmene flyttet i 2023.

- Sykehjemsprestene ansatt av bispedømmerådet hadde 2993 enkeltsamtaler med pasienter/beboere (mot 2304 i 2022) og 390 (263) samtaler med pårørende. I tillegg hadde prestene 110 (71) samtaler av mer sjelesørgerisk karakter med ansatte på sykehjem.
- Det ble feiret 128 (117) gudstjenester og holdt 240 (280) andakter med til sammen 5892 (5482) deltakere. Prestene var til stede ved 187 (193) soknebud/deltagelse ved livets slutt, tilsvarende tall for 2021 var 129.
- Sykehjemsprestene er en faglig ressurs på sykehjemmene, og i 2023 hadde prestene 138 (157) etiske refleksjonssamlinger og 59 (47) gruppesamlinger. Antall tilretteleggingstiltak for utøvelse av annet livssyn var i 2023 11 (3).

Helse- og omsorgsdepartementet har slått fast at «alle som er avhengig av kommunal helse- og omsorgstjeneste skal få tilrettelegging og bistand for å kunne utøve sin tro og sitt livssyn». Asker og Bærum kommuner har gitt midler til de kirkelige fellesråd (en stilling i Asker og to i Bærum) for å ivareta dette ansvaret. Oslo kommune overfører midler til bispedømmerådet som så har tilsatt sykehjemsprester ved utvalgte sykehjem og helsehus etter en nærmere prioriteringsliste. Ved årsskiftet var det ti sykehjem og fire helsehus som hadde prest i deltidsstilling finansiert av kommunen gjennom bispedømmerådet. I tillegg finansierer noen private sykehjem egen prest. Institusjoner uten prest, betjenes i hovedsak av menighetenes prester, diakon eller andre.

All erfaring tyder på at antallet sykehjemsprester er altfor lavt, og at kommunene bør øke sine bevilgninger til en tjeneste som ikke bare ivaretar beboeres og pårørendes rettigheter, men også styrker det faglige arbeidet på sykehjemmene. I Oslo kommune er det gledelig at sykehjemsetaten har tilsatt en imam som betjener ett helsehus og to sykehjem. Det er et utmerket samarbeid mellom imam og prester.

Sykehjemsprestene i Oslo bispedømme møtes jevnlig til fagsamlinger, og Oslo biskop har delegert til prostens i Vestre Aker prosti å ha et samlet faglig koordineringsansvar for denne tjenesten.

Spesialprestetjenesten i fengsler

Oslo bispedømmeråd finansierer prestestillinger på Bredtveit kvinnefengsel, Oslo fengsel og Ila fengsel og forvaringsanstalt.

Ila fengsel

70 prosent av tiden til prestene går til samtaler, både innsatte og ansatte. En firedel av samtaler foregår på kontoret, og resten på cella eller samtalerom på huset. Anslagsvis har presten 25 samtaler i løpet av en uke.

Den viktigste oppgaven etter noen år på Ullersmo har vært å støtte de innsatte etter retur til Ila. Prestene har forsøkt å etablere tilbudene som hadde ligget nede, og på tampen av året så det ut til at de fleste tilbudene vil være på plass i løpet av 2024.

Det er to gudstjenestesteder på Ila, det største og den mest brukte er Ilebu kapell. Den andre ligger i høysikkerhetsbygget. Det er gudstjeneste i Ilebu kapell hver søndag, som fordeles mellom Ila-prestene, Frelsesarmeen og Maritastiftelsen. Julaften er et høydepunkt. Etter å ha delt ut julegaver til alle innsatte er det julegudstjeneste med dyktige musikere og god julestemning i kirken. Både jul og påske markeres. Prestetjenesten inviterte de innsatte på påskefrokost og romjulslunsj. Prest og organist bidro med quiz (med premier), mat og musikk, med svært god stemning på disse samlingene.

Bredtveit fengsel

Bredtveit fikk oppmerksomhet da sivilombudsmannen slo fast at brannsikkerheten ikke var god nok. Det ble bestemt å stenge Bredtveit innen mars 2024, flytte avdelingen til Ullersmo og redusere belegget fra maksimum 46 til 35 innsatte. Samtidig erfarer fengselspresten at tjenesten er utgjør en forskjell for både innsatte og ansatte.

Hun skriver at «presten er til stades jamnt og trutt i dei vanlege dagane gjennom samtalar, gudstenester, samtalegrupper, tverrfagleg samarbeid, kompetanse på andeleg og eksistensiell omsorg. Dette jamne grunnarbeidet vart ein stor ressurs, då ei kvinne i mars 2023 tok livet sitt på svært brutalt vis. I denne situasjonen vart prestetenesta rekna med i krise- og sorgarbeidet, både gjennom oppfølging av innsette og tilsette, føresette for kvinna og i rituelt sorgarbeid. Denne tragedien skjedde samstundes som sivilombudsmannen kom til fengselet og konkluderte med at soningstilhøva i Bredtveit fengsel og forvaringsanstalt var å rekna for høgst kritikkverdige.»

Oslo fengsel

Dette store byfengselet i Gamle Oslo har 240 soningsplasser og 230 ansatte. Prestetjenesten består av to prester i full stilling, og på høsten gjennomførte tre studenter teologistudenter fra MF sin fire ukers institusjonspraksis i fengselet. Frem til juni var Frelsesarmeen til stede med en fengselskapellan.

Gudstjenestene foregår ukentlig, med gjennomsnittlig 15 til stede, der halvparten deltar i nattverdfeiringen. Prestene har to innsatte som er kirketjenere. I 2023 fikk de også midler fra Kirkelig fellesråd i Oslo til å engasjere en pianist til gudstjenestene. Prestetjenesten har også lagt til rette for tilstelninger og gudstjenester med Tøyenkirken, Storsalen, Maritastiftelsen og Oslo Vineyard. Samtaletjenesten er ved siden av gudstjenestene den bærende del av prestetjenesten, og det anslås å være 1.000 samtaler i året. Innsatte fra andre kirkesamfunn får tilbud om hjelp til kontakt med eget kirke- eller trossamfunn. Samarbeidet mellom fengselet og Islamic Cultural Centre (ICC) er blitt styrket, og det er fortsatt prestene som er ansvarlige for denne kontakten.

Prestene er godt integrert i det tverrfaglige samarbeidet i fengselet. Forebygging av isolasjonsskader har fått økt fokus, og prestene er en del av en arbeidsgruppe som møtes for å evaluere og diskutere tiltak. Prestene leder fast veiledning med grupper av ansatte gjennom hele året. Av særskilte hendelser i 2023 må nevnes et besøk av Oslo biskop, som møtte ledelsen og representanter for innsatte. Restaurant- og matfag inviterte til en uforglemmelig lunsj og imamen var invitert. Novemberfilm har i 2023 laget en dokumentarserie om Oslo fengsel som kommer på TV2 i juni 2024.

Spesialprestetjenesten i sykehus

Sykehusprestene er ansatt i regionale helsefortak, men som spesialprester er det samtidig under biskopens tilsyn. Her presenteres kort tjenesten på Diakonhjemmet, Lovisenberg, Bærum og OUS.

Diakonhjemmet sykehus

Tjue frivillige i alderen 17–83 år er tilknyttet en «Våke- og nærværstjeneste». Det er preste- og diakontjenesten som har ansvaret for å rekruttere frivillige, koordinere oppdrag og veilede/kurse de frivillige. Oppgavene handler om å sitte hos terminale pasienter, samtale med engstelige og forvirrede pasienter, gå tur i gangene med pasienter som er rastløse og urolige.

Et eksempel: En sengepost ringer til preste- og diakontjenesten og forteller om en urolig pasient som vil opp og gå. Pasienten har dårlig balanse og kan falle og skade seg, men ansvarlig sykepleier har ikke tid til å sitte hos pasienten. Sengeposten er bekymret for natten og spør etter en frivillig som kan være der. Vakthavende prest legger ut en forespørsel hos Våke- og nærværstjenesten, og etter to minutter har en frivillig meldt seg til komme fra midnatt. Neste dag varsler tre andre frivillige at de kan fordele ettermiddagen og påfølgende natt mellom seg.

Preste- og diakontjenesten hadde om lag 1300 samtaler, og 54 forordnede gudstjenester med 838 deltakere. Diakonen salvet 203 pasienter.

Lovisenberg diakonale sykehus

Sykehuset har en vel integrert prestetjeneste, som for tiden består av fire ansatte i 3,65 årsverk. I tillegg finnes samtalepartnere med to representanter med islamsk bakgrunn og en filosof fra Human-Etisk forbund. Tilbudet organiseres og administreres av prestetjenesten.

Kjernevirksomheten består blant annet av pasientsamtaler, undervisning av pasienter og ansatte, veiledning i grupper og individuelt, etterutdanning av prester og menighetsprester i kirkelig tjeneste. Tilkallinger i vakttiden var totalt 118, 95 fremmøte og 23 telefonkonsultasjoner. Det var holdt 53 gudstjenester i sykehuskirken med 268 fremmøtte i tillegg til hverdagsgudstjenester på Lovisenberg Lindring og Livshjelp og samlinger i sykehusets livssyns åpne rom.

Et eksempel på et samarbeid mellom trossamfunnene, handler om en pasient fra Midtøsten som akutt var blitt lagt inn: «Han er svært dårlig og man vet ikke årsaken. Ektefellen venter på den øvrige familien. En sykepleier ber presten komme og får vite at pasienten er muslim. Presten kommer fordi situasjonen er alvorlig, men varsler at hun også vil ringe den muslimske samtalepartneren. Presten møter en opprørt kvinne og pasientens bror, som er redd for å miste ektemannen og broren. Presten forteller at deres muslimske samtalepartner Djamel vil komme og tilbyr seg å gi noe mens de venter. De vil det. Hendene samles, og presten ber den aronittiske velsignelsen uten å bruke korstegn. Djamel kommer etter en halvtime, og blir hos familien en god stund. Dagen etter er det søndag og gudstjeneste på sykehuset. Presten har lovet å tenne lys. Pasienten lever fremdeles, men er dårlig. Etter gudstjenesten ringer sykepleier og forteller at pasienten er død, og familien er ute av seg av sorg. De spør om Djamel kan komme tilbake, og presten venter i mellomtiden med dem, til Djamel kommer og de får tatt den avskjeden som de trenger.»

Bærum sykehus

Sykehuspresten har ikke ført ikke statistikk, men tallene på samtaler med pasienter og ansatte, undervisning, begravelser og bæreandakter er som tidligere år. Hun er en av instruktørene som holder kommunikasjonskurset «4 gode vaner» for sykehusets ansatte fire ganger i året, har holdt foredrag på avdelingenes fagdager om hvordan man kan samtale med alvorlig syke pasienter eller hvordan reflektere rundt etiske dilemma. Sykehuspresten leder Kliniske etikkomité.

En fortelling fra sykehuset: «Før jul arrangerte jeg også 'sammen i stillhet' for kreftpasienter på pusterommet. Tre ganger kom vi sammen. Jeg innledet litt med hvordan stunden kunne brukes, og så satt vi sammen i stillhet i 20 minutter. Dette er et tilbud som ble godt tatt imot.»

Oslo universitetssykehus

Prestetjenesten har 10,9 årsverk. Det har vært ført 4570 samtaler med pasienter, pårørende og etterlatte, og 380 samtaler med ansatte. Antallet bønn/velsignelse pasienter, pårørende og etterlatte var 745. Antallet gudstjenester/hverdagsmesser var 94. I tillegg kommer ni dåp, to vielse, fem gravferder, og deltakelse ved 290 syninger. Ved barneminnelund ble 195 barn lagt i grav. 1303 ansatte deltok ved personalundervisning, og det var om lag 50 møter i de kliniske etikkomiteene (KEK).

Sykehusimam Abdifataah Mohamed Mahamud har fått en fast halv stilling, uten at det har gått på bekostning av prestetjenesten. Han er administrativt plassert sammen med prestene, som også formidler kontakt med representanter fra ti ulike tros- og livssynssamfunn.

3.2 I samfunnet: Motvirker utenforskap og utforsker nye måter å være kirke på

Studentpresttjenesten

Det er fire studentprester ansatt av bispedømmet i Oslo: To ved Universitetet i Oslo (der en er ledende studentprest), én ved OsloMet og én ved BI. Studentprestene er administrativt beliggende hos prostene i Nordre Aker. Det er rundt 90 771 studenter i Oslo, hvor 26 130 ved UiO, 22 837 ved OsloMet og mer enn 14 000 ved BI.

Studentpresttjenesten har de siste årene vært i endring, og i 2024 etableres Livssynsåpent samtaler senter ved UiO. Hensikten er å jobbe i fellesskap med eksistensielle omsorgsarbeidere fra andre tros- og livssynssamfunn. I 2023 delte de kontor med studenthumanist Birgitte Fredriksen fra Human-Etisk forbund, og senteret tar i tiden fremover sikte på å få tilknyttede samtalepartnere fra flere tros- og livssynssamfunn. Alle de fire studentprestene tilknyttet fagmiljøet ved dette senteret,

men forblir geografisk plassert på sine respektive læresteder. På denne måten bidrar kirken til å fremme det livssyns åpne samfunn på samfunnsinstitusjoner og i offentligheten.

Kjernevirksomheten er samtaler, sorggrupper, bistand til fakultetene og instituttene i forbindelse med studentdødsfall og en årlig sorgweekend, samt Jakobsmessene. Studentprestene bidrar til sosiale møtesteder og dekker kirkens oppdrag på samfunnsinstitusjoner overfor en gruppe som er i en midlertidig og ofte avgjørende livsfase.

Samtaler med studenter og ansatte				
	2020	2021	2022	2023
UiO	259	314	384	210
OsloMet	125	400	299	449
BI	136	297	199	187
Totalt	521	1011	882	659

Studentprestene teller samtaler som er av eksistensiell art. De er oftest avtalte, skjer i samtalerom og kan vare opp til en time. De kan også være drop-in-samtaler eller spontane, og i møte med studenter og ansatte på campus kan det oppstå samtaler av sjelesørgerisk karakter.

Tallene for 2023 bør sees i sammenheng med muggskade på det ene kontoret på Blindern. Det medførte at kontorene ikke var brukbare før utbedring i februar. I tillegg var det vakanse på en studentprest på UiO fra uke 8, vikarer på BI og en fraværperiode for ledende studentprest fra januar til mars. Vi har videre registrert at de studentprestene som er integrert i en avdeling på lærestedet får flere til samtale.

Feltpresttjenesten

Forsvarets tros- og livssynskorps (FTLK) er en landsdekkende militær avdeling som har til formål å yte Forsvarets personell en fullverdig tros- og livssynsbetjening i fred, krise og krig, nasjonalt og internasjonalt. Ved utgangen av 2023 hadde FTLK 54 ansatte. 37 av disse, var prester tilhørende Den norske kirke.

Korpset ledes av en brigader som i egenskap av å være ordinert prest i Den norske kirke, er prost for feltprestene. Feltprosten deltok i biskopens ledermøter med de andre prostene i Oslo bispedømme. I Forsvaret møter kirken store årskull unge voksne på spranget inn i voksen-verdenen. Feltprestene holder gudstjenester og kirkelige handlinger på Forsvarets baser, i felt og til sjøs. De tilbyr sjelesorg, underviser i etikk og er rådgivere for de militære sjefene. FTLK er senter for pastoral-klinisk utdanning (PKU), med to av feltprestene som godkjente veiledere. Mange unge voksne møter en feltprest ansikt til ansikt, og feltprestene blir en viktig formidler av hva kirken står for og hva troen kan være.

2023 var det siste hele året Den norske kirkes feltprester sto under tilsyn av Oslo biskop. Bispemøtet har besluttet at tilsynet skal overføres til preses fra 1. april 2024.

Kirken på Pride

Den norske kirke har blitt selvsagte deltakere og arrangører under Oslo Pride, og også under Sandvika Pride, som ble arrangert for andre gang i 2023. Sandvika Pride arrangerte sin første parade dette året, hvor kirken var godt representert ved både ansatte, frivillige, og folk fra menighetene. Kirken hadde en stor skare under paraden i Oslo, samt god dekning på sin stand i Pride Park, hvor vi sammen med Human-Etisk Forbund, er de eneste tros- og livssynsorganisasjonene. 2023 er det tiende året kirken er på Pride, og de ansatte som deltar melder at det er veldig givende å delta på dette, som også er et av Oslos største gratis kulturarrangement.

Unge voksne

Både studentprestene og feltprestene jobber mot den aldersgruppen vi omtaler som «unge voksne». I den kommende bolken løfter vi frem noen tiltak som også henvender seg til denne aldersgruppen.

I strategien heter det at bispedømmet skal «videreutvikle arbeidet for og blant unge voksne». I årsplanen løftes frem tiltak som å styrke Ungdomstinget, løfte frem ledertrening som tema i undervisningsforum og prostisamlinger, og oppfordre unge til engasjement i kirken.

MER i Ila

MER er en kirke for unge voksne med tilhold i Iladalen kirke, og et samarbeid mellom Oslo bispedømmeråd, KFUK-KFUM og Kirkelig fellesråd i Oslo. I 2023 samlet MER 33 unge voksne i snitt på hver gudstjeneste (totalt 665). Åpen lesesal samlet 237 (i snitt fem), konsertene (MER Session) 270 (i snitt 68), treningsklubben 110 (i snitt 7) og filmklubben 110 (i snitt 9). Andre workshops, kurs og sosiale samlinger samlet til sammen 174 (i snitt 20). Ulike aktiviteter når i hovedsak ulike målgrupper.

Stab og målgruppe gjorde i 2023 et strategisk arbeid. Ny strategi ble vedtatt i eierstyret, med hovedverdiene «Åpen, utviklende og modig». Det har vært søkelys på frivillighet, og det ble gjennomført kurs for frivillige. KFUK-KFUM varslet at de måtte redusere sitt økonomiske bidrag, og ved utgangen av året var status at organisasjonen kunne bidra med inntil en femdels stillingsressurs. Det skal fremforhandles ny avtale mellom eierorganisasjonene i 2024.

Ventil

Ventil er en nettside der unge voksne henvender seg og får en sjelesørger. Dette er sjelesørgere som i all hovedsak arbeider i lokale menigheter og utfører tjenesten lokalt. Ventil startet i Oslo i 2016, og Kirkerådet startet et prosjekt i 2022 som resulterte i etablering av Ventil i Stavanger, Trondheim og Kristiansand. I løpet av høsten 2023 kom også Bergen i gang.

Ventil Oslo har seks prester og tre diakoner som registrerte sjelesørgere. Ettersom samtaler skjer lokalt, rapporterer de sine samtaler i det lokale soknet der de jobber. To av dem har rapportert at de i 2023 har hatt henholdsvis 13 og 21 samtaler som har kommet gjennom Ventil.

Etter ny nettside i 2022 falt antallet henvendelser. Tilstedeværelse på sosiale medier er nytt, men kan åpenbart være en riktig arena. Flere unge bruker Instagram og TikTok heller enn Google. Det behøves en markedsføring av Ventil slik at tilbudet blir bedre kjent.

Gatetjenesten

Gateprest og gatediakon er to hele stillinger med tilhold i Oslo domkirke. I 2023 har teamet hatt perioder med reduserte personalressurser uten vikar. Oppgavene har dermed måtte prioriteres i tråd med ressursene.

Gatediakon har hatt økt tilknytning til Trefoldighetskirken, fått veiledning gjennom samtaletilbudet Ventil og videreført et tett samarbeid med blant andre Kirkens Bymisjons arbeid «Sporet» på Oslo S.

Målet er å møte ungdommene der de er. En av oppgavene er «felting», som er å være på gata og møte ungdommene, på Oslo S og i området mellom sentralstasjonen og Deichmanske. På vakter med felting møter gatetjenesten fra 30 til 130 ungdommer på hverdager, mens det i helgene kan være 270 ungdommer på Oslo S. Gatetjenesten har konsentrert seg om et avgrenset område, for å bli kjent og skape relasjoner. Gatediakonen er blitt omtalt som «Hun som snakker med folk».

Ungdomstinget (UT)

Ungdomstinget er blitt en viktig del av ungdomsdemokratiet i kirken. I 2023 ble tinget gjennomført i Oslo bispegård i februar med 22 delegater. Det var tre hovedsaker til behandling:

1. Ungdom og tvil
2. Hvordan rekruttere og beholde ledere etter pandemien
3. Åndelighet på unges premisser

Kirkelig Dialogsenter Oslo leverte viktige bidrag til et inspirasjonsopplegg lørdagen, som ga retning og innhold til sak 1 og 3. Ungdomstinget var særlig opptatt av sak 2. Mange menigheter mistet ledere under pandemien, men i 2023 har flere meldt om økt søkning til ledertreningen. Det er en kontinuerlig utfordring å engasjere ungdom og ledere til å delta på tinget, men erfaringen er at ungdom får se betydningen av å ta ansvar og påvirke utviklingen i den kirken de er en del av.

Offentlige beredskapsteam og kriseteam

Prosten i Vestre Aker har representert Oslo bispedømme i Fylkesberedskapsrådet i Oslo, med stiftsdirektøren som sin vararepresentant. Prosten i Søndre Aker sitter i redningsledelsen ved lokale redningsssentraler (LRS), der han har vært med på jevnligte møter. Han forteller at det i 2023 var øvelse med Evakuerte- og pårørendesenter (EPS).

I bydelenes kriseteam i Oslo, er det varierende om kirken er representert. Prosten i Nordre Aker skriver at kirken er representert med prest eller diakon i deres to bydelers kriseteam. I Sagene bydel jobber kirkens to representanter stadig vekk med oppdrag fra kriseteamet i møte med «hverdagskriser» som for eksempel brå død. I Groruddalen prosti deltar flere av prestene i kriseteam. Prosten omtaler aktiviteten som «ikke veldig høy, men robust på et lavt nivå».

Prosten i Bærum forteller at det i 2023 ble inngått en ny samarbeidsavtale mellom kommunen og Den norske kirke når det besluttes å etablere EPS. Kirken inngår nå i grunnbemanningen blant annet med ansvar for å koordinere beredskapsinnsatsen overfor andre trossamfunn. Prost, kirkeverge, assisterende LRS-prest, to beredskapsprester og en diakon inngår i kontaktlisten for kirken ved opprettelse av EPS. Kirkens beredskapsnummer har et eget valg for EPS.

I Søndre Aker prosti og i Domprostiet er kirken ikke representert i bydelenes kriseteam. Det samme gjelder for Vestre Aker prosti, men prosten melder om god kontakt mellom prostiets menigheter og teamene. Prosten i Asker skriver at kirkelig representasjon har vært oppe til diskusjon med kommunen, men foreløpig deltar verken diakoner eller prester i Asker kommunes kriseteam.

3.3 Som organisasjon: Skaper en mangfoldig, rekrutterende og inkluderende arbeidsplass og frivillighetsarena

Likestilling, inkludering og mangfold

Oslo bispedømme har høy bevissthet på å inkludere og unngå diskriminering. Arbeidet er forankret i ledelsen og i regionalt arbeidsmiljøutvalg (RAMU), blant annet gjennom den regionale handlingsplanen for LIM (likestilling, inkludering og mangfold).

Tre satsinger ble valgt ut for LIM-arbeidet i 2023:

- Rasisme og mikroagresjon som prioritert tema for kommunikasjon i staber. Årsplan for 2023-2024 sier at vi skal «følge opp regional handlingsplan for LIM», og arbeidet videreføres.
- Utfordringer i Døvekirken med å få tolker fra tolketjenesten i NAV resulterte i møte mellom NAV og Døvekirken. På kort sikt var effekten positiv, men det forventes å se resultater på lengre sikt.
- Handlingsrommet for å positivt særbehandle søkere ved tilsettinger ble belyst gjennom saksutredning, hvor Likestillings- og diskrimineringsombudet ble konsultert i arbeidet.

Ellers foretok virksomheten nærmere undersøkelser av andelen kvinners sykefravær. Regionalt arbeidsmiljøutvalg i Oslo bispedømme fant ikke særskilte utfordringer eller faktorer som gir økt sykefravær blant kvinner sammenliknet med menn. Tallene fluktuerte fra år til år.

På biskopens fagdager var ekstremisme og rasisme tema. Som del av undervisningsopplegget ble det gjennomført besøk til Utøya.

Oslo bispedømme har i flere år ligget stabilt rundt 50 prosent andel kvinner i presteskaper. Det er dessuten god kvinnerepresentasjon i ledende stillinger. Tabellen under inkluderer ledere og det landsdekkende Døveprostiet.

Andel kvinner i faste prestestillinger					
	2019	2020	2021	2022	2023
	45,9%	49,6%	51,7%	49,2%	51,7%

Blant biskop og proster har Oslo bispedømme fem kvinner blant ni ledere. Det gir en kvinneandel på 55,56% i denne utvalgskretsen i 2023, og likt med 2022.

I administrasjonen ved bispedømmekontoret, medregnet alle stillingskategorier ved kontoret bortsett fra biskop, var prosentfordelingen ved utgang av året 46,7 % kvinner. Blant lederstillinger i administrasjonen, ikke medregnet biskop, var en av tre ledere kvinner.

Kjønnbalanse, administrasjonen						
	Ledere	Kvinner %	Rådgiver/ konsulent	Kvinner %	Totalt	Kvinner %
2023	3	33%	11	45%	15	46,7%
2022	4 *)	50%	12	45%	17	56%
2021	3	67%	11	45%	15	53%
2020	3	100%	12	42%	16	47%
2019	3	100%	12	42%	16	46,7%

*) I 2022 telles gammel og ny stiftsdirektør.

Rekruttering og kompetanseutvikling

Den norske kirke har en overordnet arbeidsgiverstrategi som handler om å «utvikle, beholde og rekruttere». Fortsatt er Oslo bispedømme i den heldige situasjonen at vi får godt kvalifiserte prester til stillingene som lyses ut. Samtidig merker vi at det er færre søkere per stilling enn før. I 2023 kom det i alt 73 søkere til de ti faste prestestillingene som ble utlyst, men 28 av disse kom til stillingene som domprost og studentprest – som tilsier at vi hadde 45 søkere på de resterende åtte stillingene.

Utlysninger og søkere				
	2020	2021	2022	2023
Stillinger	18	28	22	10
Søkere	115	87	119	73

Oslo biskop vigslet i 2023 fem til diakontjeneste (kvinner) og seks kandidater til prestedtjeneste (fire kvinner og to menn). Til sammenlikning ble det vigslet én diakon og fire kateketer i tillegg til åtte ordinerte prester i 2022.

Alle nyutdannede prester som tilsettes, får plass i tverrfaglig arbeidsveiledningsgruppe (ABV). Her kan også andre prester få plass etter søknad, sammen med ansatte fra fellesrådene. Oslo bispedømme har til enhver tid seks grupper gående, med en varighet på to år. I løpet av de siste seks årene har 55 prosent av alle fast ansatte prester deltatt (eller deltar) i en slik gruppe. Bispedømmet tilbyr stipend og permisjon til etter- og videreutdanning. Her har bispedømmet en fast budsjettpost. Det varierer hvor mange som søker, blant annet avhengig av hvilke kurs som lyses ut av bispemøtet.

Bispedømmerådsadministrasjonen la i 2022 til rette for at teologistudenter kunne søke på deltidsjobber i bispedømmet i studieåret (ikke sommervikariat), og utføre menighets- og prestearbeid under veiledning. Prosjektet skulle bidra til å «jorde» studentene i kirkelig tjeneste og motivere til å fullføre studiet og søke seg til menighetstillinger når studiet er fullført.

I 2023 har sju ansatte jobbet i hver sin 20 prosent stilling i fem ulike prostier. To av de ansatte valgte å slutte i løpet av året, men to av de fem gjenværende, fikk forlenget sine avtaler ut 2024. De ansatte har oppgitt at de opplever å ha blitt tryggere, fått god forankring og trygghet inn mot studiet og praksisarbeid der, samt erfaring fra menighet. De har fått innsyn i prestejobben og menighetslivet, forsterket motivasjon for prestejobb og tror det er god bruk av midler, særlig for studenter med liten erfaring fra menighetsarbeid. Prostenes inntrykk er at de fleste av de ansatte trives og utvikles, og at menighetene er fornøyde.

Bispemøtets program for studenter «Veien til vigsling» (VTV) følger opp studenter fra andre året og ut studiet med to todagers samlinger med biskopene i Region Øst (Oslo, Borg, Tunsberg og Hamar), fem ukers stiftspraksis med påfølgende samtale med biskopen, før ordinasjonssamtale og ordinasjon finner sted. Siden 2018 er også kantorer, kateketer og diakoner innlemmet i VTV, men her med én todagers samling med samtale med biskopen, før vigslingssamtale og vigsling finner sted. Programmene er obligatoriske, for å kunne bli vigslet medarbeider i Den norske kirke. I 2023 deltok 14 studenter på de to todagerssamlingene og seks studenter gjennomførte stiftspraksis.

Medarbeiderundersøkelse

Høsten 2023 ble det i samarbeid med Rambøll gjennomført en nasjonal medarbeiderundersøkelse for begge arbeidsgivere i Den norske kirke. Rapportene forelå ved årsskiftet. I Oslo bispedømme svarte hele 85 prosent av de ansatte i vår virksomhet på undersøkelsen. Resultatene skal følges opp i prostiene våren 2024, i samarbeid mellom bispedømmerådet og fellesrådene.

Hovedfunnet er at de ansatte vurderer jobben som svært meningsfull, og viser vilje til ekstra innsats. De ansatte svarer at får brukt sin kompetanse og opplever mulighet for utvikling. Svarene viser også at det er noe å gå på for å gjennomføre internmøter mer effektivt.

Noen opplever belastende konflikter i arbeidsmiljøet, men tallene for Oslo bispedømme på dette området skiller seg ikke ut sammenliknet med andre bispedømmer. Flere opplever at informasjon fra det sentrale nivå i Den norske kirke kan kommuniseres mer effektivt.

Sykefravær

Sykefraværet har gått opp fra 7,9 prosent i 2022 til 8,2 prosent i 2023. Sykefravær med varighet i mer enn åtte uker var 5 prosent (mot 4,9 % i 2022). Langtidsfraværet viser med andre ord stabile tall.

Sykefravær						
	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Totalt	4,27%	6,2%	5,4%	4,65%	7,9%	8,2%

SSB skriver at sykefraværet i Norge per 3. kvartal i 2023 var på 6,7 prosent, og det vurderes ikke at det er grunn til særskilte tiltak knyttet til sykefravær.

Varsling

Oslo bispedømme benytter MittVarsel som varslingskanal. Denne kanalen gir ansatte og andre mulighet for å varsle gjennom kirkens nettsider med sikker kommunikasjon. Det kom ingen saker inn gjennom varslingskanalen i 2023. I medarbeiderundersøkelsen kommer det frem at varslingskanalen er godt kjent. Et mindre antall saker, som kom inn på andre måter og som ble undersøkt som varslingsaker, ble fulgt opp gjennom løpende personalforvaltning og i samarbeid med fellestråd.

Oslo bispedømme ser frem til at Den norske kirke sentralt anskaffer et eget system for innmelding, loggføring og oppfølging av HMS-avvik.

Mislighetsrisiko

Som arbeidsgiver for presteskabet er personalforvaltning kjernevirksomheten, og 92% prosent av prestebudsjettet er midler knyttet til personalkostnader. Lønnsområdet har i utgangspunktet størst iboende risiko for feil fordi registreringsmengde og detaljeringsgrad er stor.

I relasjon til områder som kontantkasser, kredittkort, reiser, finansforvaltning og eiendeler har vi lav aktivitet. Det vurderes på disse områder liten risiko for misligheter.

Vår samlede vurdering er at risikoen for misligheter med større konsekvenser er relativt lav. Men risikoen for feilføringer i relasjon til lønn med mer, er fortsatt noe forhøyet grunnet at lønnsenheten er utskilt fra bispedømmenivået og lagt til nasjonalt nivå.

IV Biskopens virksomhet

Frem til midten av februar fullførte biskopen en tre måneders studiepermisjon, som hun tilbrakte i Taizé, Betlehem, Roma og i kvinneklosteret San Benet i Montserrat, Spania.

Gjennom året deltok biskopen på faste møter og samlinger, som Kirkemøtet, bispemøter, bispedømmerådsmøter og møter med proster, kirkeverger og fellesrådsledere i Oslo bispedømme. I mars møtte hun de andre nordiske hovedstadsbiskopene til en samling i Helsinki. I uke 25 var hun med på Veien til vigslet tjeneste (VTV). Biskopen gjennomførte visitaser i åtte sokn fordelt på fire visitasuger og et dagsbesøk i Oslo fengsel. Det var tilsynssamlinger med de undervisningsansatte, diakoner, feltprester og kantorer. En tilsynssamling med spesialprestene ble utsatt til våren 2024.

I mai tok biskopen imot Stockholm biskop og prostene i Stockholm stift under deres besøk i Oslo. De to bispedømmene står overfor en rekke av de samme storbyutfordringene i møte med varierende levekår og en mangfoldig demografi. Gjestene fikk blant annet besøke menigheter i Groruddalen.

31. mai og 1. juni ble biskopens fagdager for prestene arrangert i Asker kirke og på Akershus festning med temaet «I en polarisert tid». Programmet inkluderte en formiddag på Utøya.

I september reiste biskopen og staben ved bispedømmekontoret på studietur til Bratislava, Slovakia. Programmet satte søkelys på spørsmål knyttet til utenforskap, fremmedfrykt og ekstremisme, og det ble lagt opp i samarbeid med representanter for den lutherske menigheten i Bratislava. Denne kontakten ble videreført i desember da biskopen og Kirkelig Dialogsenter Oslo deltok under åpningen av Staré Lýceum, et senter for dialogarbeid og kunnskapsformidling i den lutherske menigheten.

Biskopen vigslet seks kandidater til prestedtjeneste (fire kvinner og to menn), og fem til diakontjeneste (kvinner). Vigslingene var i Oslo domkirke, Holmenkollen kapell, Haslum kirke og Mortensrud kirke.

Biskopen inviterte til ulike temasamlinger i løpet av året. I september ble det for tredje gang arrangert Palestinaforum i bispegården, en årlig samling for dem i Oslo bispedømme som er aktive i vennsamarbeid med palestinske menigheter. Dette nettverket møttes på nytt i bispegården i november sammen med biskop emeritus Mounib Younan i forbindelse med krigen i Gaza. Oslo biskop uttalte seg og deltok i flere markeringer mot denne krigen.

I november inviterte biskopen til en samtale om rasisme og mikroagresjon i kirken. Deltakerne var nåværende og tidligere medarbeidere med minoritetsbakgrunn. Initiativet hadde utgangspunkt i bispedømmets regionale handlingsplan for arbeidet med likestilling, inkludering og mangfold (LIM).

Av andre saker som har vært særlig viktige i løpet av året, er arbeidet med ny kirkelig organisering, både frem mot Kirkemøtet i august og i oppfølgingen av vedtaket i etterkant.

Biskopen har vært med på en rekke gudstjenester, arrangementer, podkaster og andre medieopptredener i 2023, blant annet:

- Samtale om Knausgårds forfatterskap, Deichman, 30. mars
- Jubileumsgudstjeneste, Bekkelaget kirke 100 år, 14. mai
- Pilegrimsvandring i Oslo på Kristi Himmelfartsdag 18. mai
- Gudstjeneste i Kinn 18. juni i forbindelse med Kinnaspelet
- Markering ett år etter skytingen ved London pub, Oslo domkirke 25. juni
- Den norske kirkes spørretime samt Pride-frokost med morgenbønn under Oslo Pride i juni/juli
- Kapellsamtale i Holmsbu kulturkapell 23. juli

- Foredrag for Sunnhordland Senioruniversitet 29. august
- Besøk av kirkelig delegasjon fra Sri Lanka 24.-26. november, et gjenbesøk etter norsk økumenisk delegasjon til Sri Lanka i 2019
- Besøk hos St. Josephsøstrene på Grefsen 21. november
- Lansering av «Samklang, en antologi om Det gamle testamentet i den Den norske kirkes prekener» 27. november
- Fosse-fest 9. desember, Litteraturhuset/NRK
- Deltakelse i podkastene Skuespillerpodden og Lederhoder

Biskopen har flere verv. Hun er blant annet styremedlem i Kirkelig Dialogsenter Oslo og i Oslo Internasjonale Kirkemusikkfestival. Hun er Bispemøtets representant i katolsk-luthersk samtalegruppe (KATLUSA) og sitter i fakultetsstyret ved Det teologiske fakultet.

V Vurdering av fremtidsutsikter

Tallene har vist at vi i Oslo bispedømme døpte, konfirmerte, viet og gravla like mange i 2023 som i 2019 eller de andre siste normalårene før pandemien. Tallene kan tyde på at mange mennesker har høstet gode erfaringer i et møte med kirken. Medlemsundersøkelsen i fjor høst bekrefter et slikt bilde. Blant 3838 respondenter over 15 år, fortalte 54 prosent at de opplever at kirken er der ved viktige livshendelser. Åtte av ti sa at kirken er samfunnsnyttig når den støtter mennesker i sorg.

I et fremtidsblikk vil vi fastholde at kirken skal fortsette å være «levende, nær og tilgjengelig», når vi samles til gudstjeneste, feirer livshendelser eller står der sammen med mennesker i sorg.

I Oslo bispedømme går 92% av driftsmidlene til personalkostnader for 191 årsverk. Den viktigste ressursen i årene fremover er de menneskene vi har, og all den kompetanse vi besitter. I en tid der de økonomiske ressursene ikke vil strekke til på samme måte som før, blir det desto viktigere å drøfte strategisk hva vi skal prioritere. Det blir også en oppgave i tiden fremover å invitere flere frivillige til å delta på en måte som skaper mening for den enkelte og mening for flere.

Kirkeordningen for Den norske kirke peker på et strategisk ansvar regionalt og lokalt. Ansvaret for å «vekke og nære det kristelige liv» i menighetene, er lagt til bispedømmerådet (§26) og menighetsrådet (§12). Det var kirkevalg i 2023. Nye folkevalgte i 59 sokn i Oslo, Asker, Bærum og i døvekirkene skal nå arbeide med å definere sin kirkes plass i lokalsamfunnet, mens et nyvalgt Oslo bispedømmeråd skal ta et samlet strategisk ansvar for bispedømmet.

Sammen er vi også satt til å forvalte en grunnlovsfestet folkekirke. Det betyr at mennesker skal tas imot med den samme åpenhet, respekt og verdighet når de trenger kirken den ene gangen i løpet av livet, som om de går inn og ut av kirkedørene.

All kirkelig planlegging fremover vil forutsette «samledelse». Kirkemøtet løftet frem dette begrepet i august, da det besluttet at den nåværende arbeidsgiverordningen skal videreføres, blant annet gjennom fellestjenester og kulturbygging. En samledelse krever nye avtaler om forpliktende samarbeid, og samtaler ble initiert i Oslo bispedømme i fjor. En videreføring er høyt prioritert både på bispedømmenivå, i prostiene og i de enkelte sokn.

I kirkene våre feiret vi dåp mer enn 3000 ganger i 2023. Men i bispedømmet ble det også født mer enn 10 000 barn. Ikke alle døpte var babyer. Anslagsvis ble færre enn en tredel av de nyfødte døpt, og to tredeler av barna blir følgelig ikke registrert som kirkemedlemmer. Medlemstallene fortsetter å synke. Andelen er nå 45 prosent.

Oslo bispedømme: Utvikling av medlemstall og andel av befolkningen 2017-2023							
	2017	2018	2019	2020*)	2021	2022	2023
Befolkning				915,666	920,158	924,897	936,695
Medl.tall	453,519	451,775	445,357	461,915	434,252	431,022	428,309
Andel	53,0%	52,1%	50,6%	50,2%	47,0%	46,0%	45,2%
Endring							-0,63%

*) Det var en befolkningsøkning i 2020, da Asker ble slått sammen med Røyken og Hurum.

Forskjellene er store fra sted til sted. I Asker er medlemsandelen 57 prosent, i Bærum 55 prosent og i Oslo by samlet 42 prosent. Vi har sokn i Oslo med en medlemsandel på 60 prosent, og sokn med 20

prosent medlemmer, som er lavest i landet. Samtidig snakker vi om svært høye tall. Hele 428 000 mennesker er fortsatt medlem av Den norske kirke i bispedømmets tre kommuner.

Som kirke skal vi åpne rom for tro, være der livet leves og være mer for flere.

Vi står i en tusenårig tradisjon som folkekirke, og i vårt bispedømme har vi fem middelalderkirker som er monumentale bærere av tradisjonen, i tillegg til kirkeruiner som vi blant finner i bydel Gamle Oslo.

Det er det beste ved folkekirketradisjonen vi skal videreføre, der kirkene erfarer som åpne samlingssteder for bønn, livsriter, kulturytringer og stillhet. Vi vil at kirkene står åpne, også når det ikke skjer noe der inne. Vi vet dessuten at åpne kirker appellerer til nye grupper av frivillige. Vi vil at kirken skal bidra til et godt miljø og trygge fellesskap i lokalsamfunnet, der barn og ungdom kan komme til et rusfritt og prestasjonsfritt alternativ. Ett av «slagene» om folkekirken vil handle om å rekruttere til konfirmasjon, og i de mer enn 72 kirkelige gravferdene i snitt hver uke, skal vi alltid være med og ramme inn menneskers sorg med trygghet og klokskap.

Vi skal fortsette å bidra aktivt for det livssynsåpne samfunnet, og være en nærværende kirke i byutviklingsområdene. Vi vil fremme tro og livssyn som en ressurs for fellesskapet. Alle innbyggerne skal være trygge i bønn, og vi vil bidra til en aktiv tros- og livssynspolitik.

Vi vil også møte mennesker som trenger noen å snakke med. På visitasen i Asker i mars, møtte biskopen en elev i 3. klasse på Asker videregående skole som snakket om dyre psykologer og ventetid hos helsesykepleier. Han ble overrasket da han hørte om oss: «Tilbyr dere samtaler!», sa han forundret, og likte å høre om kort vei fra henvendelse til samtale og et tilbud som er gratis.

Faktisk fører kirkens folk i menigheter og institusjoner samtale med svært mange mennesker.

I menighetene ble det registrert 119 ukentlige samtaler i gjennomsnitt, og da telles pussig nok ikke samtaler som føres med barn og ungdom. Ikke alle institusjoner registrerer i dag sine samtaler, fordi Kirkerådet ikke lenger etterspør tallene. Men de fleste fører slik statistikk, og vi kan anslå at det i sykehus, sykehjem, studiesteder og fengsler føres i hvert fall 250 samtaler hver uke. Summert snakker vi om at kirkelige medarbeidere fører minst 370 samtaler hver uke bare i vårt bispedømme. I tillegg kommer all annen menneskelig kontakt, som i sorggruppene, og alle samtalene med barn og unge.

Men samtalene er en tjeneste mange kanskje ikke vet om.

Vi ønsker fremover å gjøre oss mer synlig.

Det er et viktig arbeid å foredle kvaliteten i alt vi gjør, og gjøre gullet bedre kjent for flere.

VI Årsregnskap

Budsjettgruppe 1 driftsregnskapet

Oslo bispedømmeråd mottok i 2023 en samlet tildeling på 223 096 000 kroner fra Kirkerådet.

Driftstildelingen var 165 279 000 kroner. De fordelte seg med 128,6 millioner til prestedtjenesten i bispedømmet, 17,2 til den landsdekkende Døvekirken og 21,9 til bispedømmekontoret.

Budsjettet samsvarte med tildelingen. Men det var i tillegg til budsjettet beløp, planlagt å bruke 988 000 kroner av tidligere års mindreforbruk. Regnskapet viser at kr 2 417 000 av egenkapitalen i balansen ble benyttet i 2023.

	Regnskap	Budsjett	Avvik
Budsjettgruppe 1 - Driftsregnskapet	31.12.2023	31.12.2023	
Inntekter	-6 647	-5 899	748
Tilskudd/varekjøp	1 299	885	-414
Lønnskostnader	158 832	157 038	-1 794
Andre driftskostn	14 212	13 255	-957
Sum budsjettgruppe 1	167 696	165 279	-2 417

Budsjettgruppe 2 tilskudd

Oslo bispedømme ble i 2023 tildelt 57 817 000 kroner til trosopplæring, diakoni, undervisning, kirkemusikk ved domkirken og tilskudd til Oslo domkirke.

Det ble utbetalt 37 588 000 kroner i tilskudd til menigheter til trosopplæring og 19 484 000 kroner til diakonstillinger, kateketstillinger og tilskudd til kirkemusikk. I tillegg ble det utbetalt 2 379 000 kroner til Domkirken.

	Regnskap	Budsjett	Avvik
Budsjettgruppe 2	31.12.2023	31.12.2023	
Trosopplæring	37 588	35 954	-1 634
Diakoni	10 297	10 228	-69
Undervisning	9 000	9 073	72
Kirkemusikk	187	183	-4
Domkirke (Oslo og Nidaros)	2 379	2 379	-
Sum budsjettgruppe 2	59 451	57 817	-1 634

92% av driftsmidlene er brukt til personalkostnader for 191 årverk. Over tid er pris- og lønnsvekst større enn økningen i tildelingen. Dette fører til en årlig prosess hvor vi i Oslo bispedømme må prioritere bruken av midlene vi tildeles, slik realitetene er for alle nivåer i Den norske kirke.